kыltънd la aчeastъ dramъ sпssъ de bъtrînыl monaxы. Toцĭ imitarъ пe bъtrînы fъkънd semnыl kredinцeĭ; шi între maiчile de la Aganiea, în mizlokыl kъrora Lina пetrekыse шease sъптъшъпĭ, aflъndыse шi dînsa dinпreыпъ kы soцыl eĭ, пrekыm o maĭ repetarъm, fъkы шi ea semnыl krычeĭ, чcea чe ымпlы de mыlцъmire пe toцĭ kompetrekъtoriĭ шi maĭ ales пe soцыl eĭ Fratele Andreĭ.

De aчi toцĭ fыrъ пe kaĭ, шi kъlъreцiĭ nostri lыarъ drымы înainte, mergънd пe drымыrĭ kotite, шi ыrkънd ast-fel ka o orъ шi jымъtate, пînъ înчeпыrъ sъ vadъ stъпka Gardыrile, lîngъ Пoeпiцa, de ынde isvoreшte o frымoasъ kaskadъ, шi d'akolo maĭ 'пainte se aflъ Stînile, în koastele мыntelыĭ, — lokыl de întîlnire пentrы пъstorĭ шi ынde eĭ mыlgы oile. — De akolo în sыsы înчeпe sыiшыl чel greы. Kaiĭ, depriпшĭ a se ыrka пe stъпчĭ ka пe пъreцĭ, sыiaы înainte, пыrtънd пe шelele lorы o însemnatъ пovarъ; iar oamenii чeĭ чe mergeaы пe josы, kъыtarъ a пыne пiшte kolцarĭ de ferы la пiчoare, пrekыm obiчпыeskы мыntenii vînъtorĭ, sпre a пыtea învinge atîtea anevoinцe шi a se akъцa la înъlцime пe poteчĭ strîmte, шi пe la ыnele lokыrĭ foarte пerikыloase.

Ыпe orĭ sыiшыl пe stъпчĭ e aшa de repede înkъt ar fi пeste пыtinцъ de пratikat daka п'ar fi arboriĭ шi пlantele de kare sъ se пoatъ чine-va aпыka шi a se sпrijini; пe la alte lokыrĭ însъ poteчile se depъrteazъ de sыb ымbra шi ramыrile koпaчilor, шi пы rъmîпe de kът kolцыrile kremeniĭ într'ыn sыiшы пrea repede, în kare lokы kreskы пымaĭ fragiĭ шi afinile, шi пe ынde e singыrыl kiпы saы lokы de ыrkat.

Maĭ în sыs se înчeпe o rîпъ în forma ыпeĭ rovi-

ne, nȣmitъ Sgiabȣl-Gardȣrilor. Ea este mъrginitъ de stъnчĭ kolosale de o formъ konikъ.— Totȣ felȣl de kolóne шi de піramizĭ sînt înfъцiшate vizitatorȣlȣĭ пînъ чe, dȣпъ o kale îndestȣl de întinsъ шi апevoiósъ, înчепe a ajȣnge la kȣlme. Maĭ bine de 2000 stъngenĭ este înъlцimea mȣntelȣĭ kare este vъzȣtȣ kiar d: la Galaцĭ шi ȣne orĭ de пe Marea Neagrъ.

La aчea înъlцime, kiar în lȣnile чele maĭ kъldȣroase, katъ чine-va a îmbrъka kojokȣl. — Vîntȣrile sînt foarte iȣцĭ шi aerȣl de tot reчe. Okiȣl însъ rъmъпe ȣimitȣ пrivind aчeastъ mъreaцъ kȣlme, kare seamъnъ întokmaĭ ka o koroanъ enormъ пȣsъ пe kaпȣl ȣnȣĭ gigantȣ...

Natȣra reпresintъ ȣn чe nemъrginitȣ de frȣmȣseцe шi de strъlȣчire d'asȣпra aчestȣĭ mȣnte... Geniȣl kreaцiȣneĭ vorbeшte aчi omȣlȣĭ într'o limbъ divinъ, desvъlind dinaintea okilor sъĭ maĭ mȣlцĭ sekolĭ чe trekȣrъ, шi arъtînd ȣrmele lъsate de revolȣцiile elementelor... Atîtea fenomene mȣntoase, adъпчimea vъilor, stratȣrile пъmîntȣlȣĭ чe se deosibesk ȣnele de altele пrin kalitatea шi kȣloarea lorȣ, stъпчile skarпoase чe înkoroneazъ mȣnцiĭ, rîпele шi kiar апele пrofȣnde пe la ȣnele lokȣrĭ, afirmъ katastrofe пrovenite пrin delȣviĭ saȣ пrin irȣmпцiȣnĭ volkaniчe.

Atiцĭ mȣnцĭ rъdikъndȣ-se п'îmпregiȣrȣl Чiaxlъȣlȣĭ kȣ vîrfȣrile vinete шi albastre, kъte odatъ askȣnse sȣst ȣn fȣmȣ шi noȣrȣ, reпresintъ sпektakolȣl valȣrilor mъriĭ. Soarele se пare a fi maĭ mъreцȣ шi чerȣl maĭ seninȣ; iar rъsъritȣl шi апȣnerea soarelȣĭ пrekȣm шi rъsъritȣl lȣneĭ, formeazъ niшte tabloȣrĭ чe însȣшĭ geniȣrilor чelor maĭ eminente le ar fi kȣ anevoe sъ le deskrie bine. — Nȣorii sînt пrea

апроапе, ші кътe odatъ se lasъ maĭ josŭ de vîrfъrile sale чele în formъ de четъці fortifikate. Прin вьĭ ші sъb поalele sale ъne orĭ плоъъ iar la vîrfъ-ĭ este seninŭ ші timпъl чel maĭ frъmosŭ. — Trъsnetъl lovind în ъna din aчele stъnчĭ ръsъnъ kъ чea maĭ mare пътere ші ъrletъl sъŭ se репеtъ прin eko detъnъtorŭ. Чine însъ ar fi în stare sъ deskrie întъnerikъl vijeliilor, viskolъl ші gerъl iernei, troieniĭ чeĭ marĭ de zъпadъ че akопеrъ aчeste vîrfъrĭ kolosale, ші primъvara kъnd se топеsk gheцъrile repezind aчele kaskade kъ kare пар'kъ ar voi sъ inъndeze пъmîntъl întregŭ?.. Stъnчele sale, пе vîrfъ-ĭ, avъnd deosebite forme ші mъrimĭ, чea maĭ neînsemnatъ dintre ele e de mъrimea ъnъĭ kastelŭ. Nъmirile lor kiar, date dъпъ îmпregiъrъrĭ ші în deosebiцĭ timпĭ, aŭ oare kare analogie kъ bizareriea formelor че aŭ.

Mъntele aчesta e klasikŭ sъbt orĭ че rапortŭ. Kavernele sale, grotele ші stъnчile lъĭ servirъ de refъgiŭ попъlaцiilor în timпĭ de resbelъrĭ ші în goanele lorŭ de alцĭ поп ъlĭ. Daчii, поп ъlŭ antikŭ, îl aveaŭ ka ъn lokŭ divinisat, ші пе kъlminile lъĭ konsakraserъ lokъinцele Zeilor.. Din timпi чeĭ maĭ depъrtaцĭ ші пînъ în zilele noastre el fъ vizitat mereŭ de чeĭ maĭ însemnaцĭ oamenĭ; generalĭ, domnitorĭ, bъrbaцiĭ чelebri konsъltarъ пе erimiцĭ, lokъitori de aчi, despre destinele цereĭ ші despre destinele armatelor în resbelele че le avъrъ... În fine aiчĭ libertaцea gъsi ъn azilŭ ші religiъnea temпlъl eĭ!.. Domnitori цereĭ venirъ ъnъl kъte ъnъl de a'l vizita ші metropoliцiĭ asemenĭ de a bine-kъvînta lokъrile, апеle ші пъdъrile sale. De giъrŭ îmпregiъrŭ, osebit de skitъleцe, într'o distanцъ îndestъl de mare, se aflъ

monȣmente glorioase de devoцiȣne шi eroismȣl Romъnilor, fȣndate шi dotate de dînшi kȣ skoпŭ de a întreцine esemпle ȣmane... Kolonii întregĭ de kъlȣgъrĭ шi maiчĭ lokȣeskŭ пrin aчeste sъnte lokaшe шi пoпȣleazъ singȣrateчile шi klasiчile aчeste tъrîmȣrĭ; чeĭ чe, komformŭ sъnteĭ lor vokaцiȣnĭ, aŭ îndatorire de a da osпitalitate шi a ȣшȣra dȣrerea чelor nenorочiцĭ...

De пe ȣna din kȣlminile Чiaxlъȣlȣĭ se vъdŭ toate aчeste minȣnĭ a le natȣreĭ, toate aчeste neпȣmъrate шi strъlȣчitoare frȣmȣseцĭ, de kare el este înkonцiȣratŭ. Bistriцa чe vine din Bȣkovina шi okoleшte пoalele lȣĭ, formeazъ neпȣmъrate kaskade, цermȣreшte kotȣne, vъĭ пitoresчĭ, rîпe шi stъnчĭ de granitŭ, пe lîngъ kare aпele sale trekŭ ka o lȣminъ a fȣlgerȣlȣĭ. Пeшtiĭ чeĭ maĭ aleшĭ se gъsesk în kȣrsȣl ȣndelor sale limпezĭ kȣm e kristalȣl; шi kare din чe în чe aпarŭ kreskъnde rostogolindȣ-se пeste bolovanĭ шi пeste stъnчile arȣnkate de timпĭ dinaintea eĭ. — Пlȣtaшiĭ шi vînъtoriĭ sînt foarte îndemъnateчĭ de a înfrȣnta fȣriea aпelor sale. Пlȣtaшiĭ aшezaцĭ d'asȣпra ȣnor bîrne de kerestea saŭ katarte de korъbiĭ, liпiцĭ ȣnȣ de altȣl шi пrinsĭ kȣ kȣe de lemnŭ de niшte drȣgĭ, fak transпortȣrĭ de lemnъrie шi de tot felȣl de пrovisiȣnĭ, trekъnd шi sbȣrъnd kȣ iȣцiala sъgeцiĭ пeste aчeste katarakte înkъntъtoare... În kalea lorŭ aŭ a vizita Пeatra шi Bakъȣ, oraшe imпortante; trekŭ пe dinaintea atîtor sate шi kъtor va monastirĭ, пînъ se deпъrteazъ шi se пerdŭ într'ȣn orisontŭ vastŭ шi akoпerit de чeaцъ.

Toate aчeste se пot пrivi de пe Чiaxlъŭ, toate se gъseskŭ пȣse în rъndŭ îmпreцiȣrȣ lȣĭ...

Чine-va katъ a rъmînea maĭ mslte zile шi nonцĭ de a stsdiea aчeastъ înaltъ шi ssblimъ sitsaцisne!..

Se gъseште ne vîrfsl sъŭ snaцiosŭ sn msшkiŭ nrea elastikŭ ka de vre o nalmъ шi jsmъtate de 'naltŭ, шi desemnat ks чele maĭ strъlsчitoare ksloare ka ks sn smaltŭ, akonerind o mare narte a kslmineĭ, în kare niчiorsl se adînчeшte ka într'sn elementŭ liksidŭ. De altъ narte niшte konъчeĭ de o înъlцime abia de natrs nalme, шi kare kreskŭ anlekaцĭ la nъmîntŭ, formeazъ singsra nъdsre ne vîrfs-ĭ de tot, din kare se imnrovizeazъ kolibile de шezst, шi servesk de lemne nentrs fokŭ. — Eĭ aŭ oare ksm forma mirtslsĭ шi daŭ o aromъ deliчioasъ kъnd ardŭ. — Kъt desnre iarba de nrin vъlчele este sn чe de admirat ksm e de verde шi ksm florile, ks чele maĭ viĭ ksloare шi ks sn nrofsmŭ dsmnezeeskŭ, aшterne ka ks sn kovorŭ aчeste somitъцĭ. Tsrmele de oĭ se nresmblъ ne kslminile чele înalte шi naskŭ în liniшte nъшsnea nrofsmatъ ssb stъnчile чele gigantesчĭ, ne lîngъ kare se adъnosteskŭ de sragane. — Lantele akolo de la oĭ saŭ de la vaчĭ e чel maĭ dslчe шi adskъtorŭ de sъnъtate... Пъstoriĭ шъdŭ nrin kolibi de frsnzъ, ks kъini alъtsria, nъzitorĭ tsrmeĭ; шi fak a se aszi din tilinчe чele maĭ nlъksste шi чele maĭ amoroase kъnteчe. Însfîrшitŭ varietatea tъrîmslsĭ, smaltsl de kare e akoneritŭ, nъrîiaшe ksrgъnd ka diamantsl, stъnчile ks figsrĭ mъreцe, чersl seninŭ d'assnra lorŭ, kъnteчile armonioase disnstъnd ks msrmsra fъntъnilor, ne faчe a gъsi în aчel lokŭ frsmsseцea Пaradisslsĭ.., Nsmaĭ akolo omsl rъssflъ libersŭ, akolo noate ziчe kъ se aflъloksinцa Îngerilor!..

Fratele-Andreĭ zise strîngъnd la inima sa mъinile Lineĭ:

— Kъt sînt de ferichitȣ̆ aflъndȣ-mъ aichĭ! O! strъlȣchitъ Romъnie! O! strъlȣchitъ Moldovъ!..

Toatъ adȣnarea alerga grȣпе, grȣпе risipite пе iarbъ ши пе потечĭ dintre stъпчĭ, ka sъ admire frȣmȣseцеa Пaradisȣlȣĭ, ka sъ привеаskъ черȣl!.. Kaiĭ пikezarъ ka kȣm ши eĭ lȣaȣ̆ парte din bȣkȣriea sbȣrdalnikъ kȣ kare se arъtaȣ̆ stъпъпiĭ lorȣ̆. Пasъrile, kъnd se lȣmineazъ черȣl dȣпъ o плoaie, sborȣ̆ din lokȣ̆ în lokȣ̆ skoцъпd sȣпete de serbare, аша ши ачestĭ fiĭ aĭ oraшelor sbȣrdaȣ̆ ka ачеле пasъrĭ плine de bȣkȣrie, aflъndȣse într'o regiȣпе maĭ înaltъ, rъsȣflъnd ачestȣ̆ aerȣ̆ vieцȣitorȣ̆, ши привind lȣmina черȣlȣĭ kȣ ȣп maĭ mare entȣsiasmȣ̆...

Ajȣngъnd dar kъlъtori nostri la ачеl terminȣ̆, de ȣnde se поаte привi toate ачеле rîпе sпъimъntъtoare aшternȣte ши îngesate de stъпчĭ ши de brazĭ, ши vîrfȣl чеl maĭ înalt al Пionȣlȣĭ че se пȣmeшte Пanaghia, kȣ destȣlъ admiraцie gъsirъ kȣrgъnd din stъnkъ o fъntъпъ kȣ o aпъ limпede ши foarte рече, ши kare se пȣmeшte fъntъna Metroпolitȣlȣĭ. — Пе o поianъ akolo tъbъrîrъ ши îпчепȣrъ прегътirea de osпъцȣ̆.—În faцъ de пiskȣl чеl kȣ aпъ se aflъ, sпre rъsъritȣ̆, o пеаtrъ mare sȣb kare se formeazъ o kavъ, ши kare este пȣmitъ Пешtera lȣĭ Ghedeon. — Se поаte чine-va прea bine adъпosti akolo în timпȣ̆ de плoaie.

Dinaintea ȣnor fokȣrĭ marĭ aпrinse kȣ lemпe de sпiaпȣ̆ (аша se пȣmeskȣ̆ коръчеiĭ desпre kare vorbirъm), trȣпa vizitatorilor se aшezase привind soarele kȣm skъпъtase dȣпъ stъпчĭ ши пȣorȣl чеl de fokȣ̆

kare învĕlia orisontele kombinѣndѕ-se kѕ flakѣra чea rѣsпѣnditѣ a fokѕrilor de josŏ.

Ѕimiцĭ de aчest fenomenŏ чe forma ѕn пѕoŏ tabloŏ пentrѕ aчestĭ admiratorĭ, ѕitaserѣ oboseala kѣlѣtorii шi пar'kѣ ar fi voit sѣ se sѕie шi maĭ deпarte d'asѕпra aчelor stѣnчĭ, sпre a пѕtea zѣri înkѣ soarele kare пerise de la oki lorŏ. Lѕna însѣ ka ѕn alt fenomenŏ, eшind de чeelaltѣ пarte în forma ѕnѕĭ kornŏ de lѕminѣ, semnŏ de lѕnѣ пѕoѣ, saŏ alt-fel *kraĭ пѕoŏ*, a kѣriia vedere пoпorѕl o salѕtѣ цiind o monetѣ în mѣnѣ шi ѕreazѣ de пrosпeritate шi de ferichire... veni la rѣndѕ-ĭ sѣ înkѣnte пrivirile aчestora, kѕ raze de lѕminѣ kare o înkongiѕra de o aѕreolѣ...

Kѣte-va kolibĭ fѕrѣ îndatѣ îmпrovisate de пlѣieшĭ чe se ѕrkaserѣ îmпreѕnѣ kѕ vizitatorii Чiaxlѣѕlѕĭ, шi fѕrѣ aшezate în direпцiѕnea kѣtre kare bѣtea vîntѕl, пentrѕ ka sѣ fie fokѕrile adѣпostite. O пesпѕsѣ mѕlцѣmire, o mare aktivitate se vedea din пartea tѕtѕlor. — Mѣmѣligile ferbea în чeaѕne de tѕчiŏ, пѕiĭ de gѣinѣ se frigea în lѕngĭ frigѣrĭ de lemnŏ de bradŏ, пeшtiĭ sѣriaŏ пe kѣrbѕnĭ, пѕtinele kѕ lapte шi kѕ brînzѣ eraŏ destѕnate, se пregѣtea o masѣ întinsѣ mare пentrѕ aчestĭ admiratorĭ шi kontѣmпlatorĭ aĭ Пionѕlѕĭ.

Dar maĭ 'nainte d'a se înчeпe ospѣцѕl de fie kare atît de mѕlt dorit, пentrѕ kѣ пe mѕnte foamea din чe în чe se adaogѣ пrin inflѕenцa aerѕlѕĭ ш'a aпeĭ, шi ѕn omŏ mѣnѣnkѣ kѣt treĭ; пe kѣnd toцĭ aшtepta dar kѕ пerѣbdare înчeпerea ospѣцѕlѕĭ, aѕzirѣ desпre пartea oпѕsѣ niшte detѕnѣrĭ de arme, шi dѕпѣ kѣte-va momente o altѣ чeatѣ de vizitatorĭ venia sпre direпцiѕnea fokѕrilor.

Кȣ кътъ mirare Andreĭ кȣnoskȣ, în frȣntea чеlor че vinea, пе пartikȣlarȣl кȣ soaџa sa, кȣ alџĭ amiчĭ шi кȣ o mȣlџime de vînъtorĭ че adȣчea кȣ dînшi fel de fel de vînatȣrĭ.

Îndatъ че se апropiarъ ȣni de alџiĭ, se îmbrъџiшarъ skoџъnd strigъrĭ de bȣкȣrie шi otъrîrъ de a петрече îmпreȣnъ ачеа noапte fъrъ a dormi niчĭ ȣnȣl, пentrȣ ka a doȣa zi sъ vaźъ rъsъrirea soarelȣĭ, fапtȣl dimineџiĭ шi lȣmina ziorilor atît de admirabile, în lȣпta че înfъџiшeazъ îmbrъпчind zioa пе noапte...

Obiчeiȣl e ka чеĭ че rъmъп noапtea пе Чiaxlъȣ sъ пȣ doarmъ, чi sъ петreakъ спȣind istoriĭ шi fапte konservate de bъtrînĭ, despre întъmпlъrile џereĭ...

Soџiea пartikȣlarȣlȣĭ пȣ încheta d'a пȣmi пе Lina iȣbita eĭ finiшoarъ шi mereȣ o strъngea la inima sa.

Maria, a кърiia naшtere rъmъsese înkъ ȣn sekretȣ пentrȣ dînsa, шi sokotind къ ачеastъ familie sъvîrшeшte пȣmaĭ o fапtъ ȣmanъ, îmbrъџiшъnd-o ka пе fiika eĭ, venise шi dînsa în пȣmъrȣl vizitatorilor.

— Frȣmoasa шi tъпъra Maria!..

Lina miшkatъ de tinereџea Marii, komпarъndȣ-шĭ oare кȣm soartea кȣ a eĭ, o lȣъ în braџele sale шi o akoпeri кȣ lakrime шi кȣ sъrȣtъrĭ; шi în кът timпȣ џinȣ eskȣrsiȣnile, пȣ se deslini ȣna de lîngъ alta.

A doȣa zi шi a treia zi toate stъпчile, toate vъile, toate потekȣџile шi toate пъrîiaшele fȣrъ vizitate шi черчetate пе rъnd, шi кȣ кiпȣl ачеsta fȣ întregȣ mȣnџele vъzȣtȣ.

Skoborъnd спре пartea de la vestȣ, într'ȣn sînȣ al mȣntelȣĭ, trekъnd пе lîngъ stъпчile че aȣ пȣmirĭ прea bine кȣnoskȣte попorȣlȣĭ, прекȣm Пeatra-deтȣnatъ, Stratȣl-Vȣltȣrilor, Пeatra-кȣ-апъ шi altele,

ajsnserъ dinaintea stъnчelor konsakrate прin tradiцisne fiiчeĭ пenoroчitslsĭ rege al Daчilor... Dokia travestitъ ka o пъstoriцъ, шi ks oiцile împregisrs-ĭ, însэflъ respektŭ vizitatorilor; — prin influinцa genislsĭ eĭ simeшte пe пъstorĭ шi пe vînъtorĭ kare se oпreшte în faцa stъnчeĭ sale шi se rъkoreшte din rîsleцsl Albŭ, kare ksrge la пiчoarele eĭ... Пiчorsl Sъxastrslsĭ, iarъшĭ o stъnkъ kolosalъ, se vede în drepts1 eĭ. Brazĭ tinerĭ шi verzĭ, kreskъnd alъtsria ks stъnчele de akolo, шi sn mэшkiŭ, asemenea minsnat ka чel din vîrfsl msntelsĭ шi o earbъ ks florĭ, înkonцisrъ ka sn templs bsstsl feteĭ de Împъratŭ... Rîpele din пregisrs-ĭ sînt skarпoase înkъt e пrea anevoe d'a se skoborî чine-va пe dînsele, шi alte пetre înkide loksl, ka ksm însэшĭ natsra saŭ soartea ar fi voit a o garanta ssb aпъrarea tъrîmslsĭ. Vîntsl însъ akolo ssflъ ks maĭ mare isцialъ шi adesea orĭ valea шi stъnчile se aflъ akoperite de sn fel de boare.

O katastrofъ întъmplatъ пe la înчepstsl seksls1sĭ al oпt-sпre-zeчelea, пe deskrie istoriksl Kantimir, fъks ka bsstsl aчesta sъ ssfere o isbire kare îl sfъrîmъ пe jsmъtate, шi tot atsпчĭ sn skitŭ de maiчe, чe se afla maĭ josŭ, se шterse de пe пъmîntŭ...

Bъtrînsl Ambrosie arъtъ ks degitsl o пoianъ dinaintea sa, snde fssese odatъ aчel skitŭ.

În пoaptea Пaшtilor, kъnd religioasele serbъtoreaŭ Învierea-Domnslsĭ, veni sn kstremsrŭ mare чe kъks sъ se ssrpe o însemnatъ пarte din koroana msntelsĭ, шi aчeasta, prъvъlindsse în пenэmъrate ssrпъtsrĭ пînъ în fsndsl vъiĭ, lovi stъnka Dokia шi akoпeri de tot skitsl, dъnd o nsoъ formъ tъrîmslsĭ.

Aчeastъ întъmplare sпsind'o Ambrosie smpls de

înfiorare inimile vizitatorilor, fъkъndв-ĭ a rъdika okiĭ în sвsŏ ш'a observa kвlmea чea înaltъ, kare negreшit trebвe sъ fie formatъ din vre o irвшпцiвne volkanikъ, în timпĭ foarte deпъrtaцĭ.

Konkidem dar aчeastъ eskвrsiвne oпrindв-ne вn momentŏ la пiчoarele Пanaghii, vîrfвl чel maĭ înaltŏ шi kare e sпre пartea de la sвdŏ-vestŏ. Aчest vîrfŏ e пrea anevoe de sвit. Nвmaĭ regele пasъrilor, în falnikвl sъŏ sborŏ, se пoate oпri kв niшte ghiare ka de oцelŏ шi kв okiв de fokŏ, пe vîrfвl kremeniĭ aчesteĭ stъnчĭ koronate. — Nвmaĭ vвltвrвl ajвnge akolo вnde omвl nв se пoate вrka... Чeĭ maĭ kвtezъtorĭ dintre vizitatorĭ se înчerkarъ a se sвi, пrekвm вn пelegrinŏ s'ar sвi пe пiramidele Egiптвlвĭ, dar пaшiĭ lorŏ se oпrirъ kam la jвmъtatea stъnчĭ. Akolo gъseskŏ o toakъ шi ikoana Maiчi Domnвlвĭ, în al kъriia nвme e konsakratъ aчea mъreaцъ kвlmine... Maĭ de mвlte orĭ de dimineaцъ шi пeste zi ea se aflъ askвnsъ în nвorĭ, iar kъnd e de tot seninŏ este vъzвtъ пrea de deпarte. — În aпвnerea soarelвĭ ea strъlвчeшte de rъsfrъngerea razelor aпвinde, ka kвm ar fi o stъnkъ de aвrŏ шi de rвbinŏ...

Fratele-Andreĭ, maĭ 'nainte d'a se skoborî kв toatъ nвmeroasa soчietate, reчiti aчeste kъte-va strofe în onoarea цereĭ шi a mвntelвĭ Чiaxlъв:

Ax! Romъnia e mвlt frвmoasъ!
Ax! kъ frвmoasъ e цeara mea! —
Пe Чiaxlъŏ lвчe o stea lвminoasъ,
Mъrirea пatriĭ пrivesk în ea!..

Trekȣtȣl naшte dȣlчĭ sȣvenire! —
Ȣimit Romъnȣl шi mъndrȣ stъ
Gîndind la џereĭ sale mъrire,
Шi пentrȣ kare viaџa îшĭ dъ!

Aчeste rîпe пȣtea-vor sпȣne,
Пъdȣrĭ шi rîȣrĭ kъnd ar vorbi;
Шi aчest mȣnte ka o minȣne
De kъte kъte n'ar пomeni?..

Bravȣr'antikъ, — sъntъ virtȣte,
Din пeпtȣl nostrȣ oare s'a stins?
Vorbind de lȣпte — faпte trekȣte,
De soartea џeriĭ шi чe n'e skris?..

Mȣntele fъlnik nĕ ar sпȣne пoate,
Nemȣritorȣl mȣnte Чiaxlъȣ;
Sъ'ntrebe Zeiĭ de noĭ, de toate,
De пe aшteaпtъ bine saȣ rъȣ...

Dar falnikȣ mȣnte, kъmпiĭ strъbȣne,
Пrekȣm odatъ aџĭ triȣmfat,
Ka шi'n vekime, vitejĭ sъ sȣne
Romъniĭ, — fakъ ȣn mare stat!..

Atȣnчĭ Romъnȣl kȣ bъrbъџie
S'arate lȣmeĭ ȣn braџiȣ de ferȣ;
S'adȣkъ џereĭ sale tъrie,
Sъ'ĭ rîzъ steaoa în sȣs пe чerȣ!..

Шi ka 'n vekime strъlȣчitoare,
Чiaxlъȣ!.. fama sъ'ĭ adorъmȣ, —
De frȣmȣseџea-ĭ fermekъtoare,
Romъniĭ mъndri sъ nĕ arъtъmȣ!..

Skoborѫnd în fine iarъ пe ȣrmele пe ȣnde se ȣrkaserъ kъlъtori nostri, se'ntȣrnarъ la Dȣrъȣ ȣnde osпъtarъ ши rъmaserъ noaпtea пînъ a doȣa zi. Era xotъrîre ka dȣпъ че Andreĭ ши Lina vor însoцi de aiчĭ пe religioase пînъ la monastire, sъ maĭ meargъ de a vizita oare kare monȣmente ш'aпoĭ a lȣa drȣmȣ sпre Odobeшtĭ...

Dar Lina adȣkѫndȣ-шĭ kȣ плъчere aminte kъtъ bȣпъ voinцъ avȣsese kъtre dъnsa maika stariцa de la Agaпia, пe kare o iȣbea ka пe o mamъ, de ачeea voia sъ rъmîe kъte-va zile akolo kȣ dъnsa, пъпъ че Andreĭ se va întȣrna de ȣnde avea sъ se dȣkъ пenтrȣ oare kare interese.

Пartikȣlarȣl împreȣпъ kȣ soцiea lȣĭ, din zioa eventȣreĭ petrekȣte la Xanцȣ, пъreaȣ kъ deveniserъ чeĭ maĭ bȣnĭ konsoцĭ din lȣme.— Eĭ înчeпȣserъ o viaцъ пȣoъ. Kъt пenтrȣ Maria xotъrîserъ kъ dȣпъ че va treче timпȣl vakanцii, sъ o instaleze la skoala de la Varatekȣ. — Iar mama eĭ че înkъ tъчea, пȣ înчeta d'a se konsȣlta kȣ tatъ-sъȣ, пartikȣlarȣl, de a ĭ faче oare kare fondȣ kȣ kare sъ o doteze. — Sъngele aпъ пȣ se faче niчĭ odatъ între mamъ ши koпilȣ!.. Însъ ea blasfema пe Jidovĭ ka ȣni че i a fost rȣinat kȣ împrȣmȣtъrile ши kȣ пroчentele че le lȣaserъ, din kare kaȣsъ пȣ le da mъna a faче пrea mȣlt пenтrȣ fiika lorȣ, dar maĭ ales ea da Diavolilor пe samsarȣl kare o fъkȣse sъ fie aша de fȣrioasъ пe bъrbatȣl eĭ.

Пlekѫnd dar kȣ toцiĭ de la Dȣrъȣ ши mergѫnd tot kȣ kiпȣl kȣ kare aȣ fost venit, ш'aȣ întrȣnit kȣ toцi voinцa de a se întȣrna пe la Dealȣl-Doamneĭ.

Aша femeile fiind aшezate în niшte kare kȣ boĭ

eraŭ tot-d'aвna înainte шi вmплeaŭ aerвl de kъnteчele lorŭ, iar bъrbaцiï veniaŭ în вrma karelor.

Eï skoborîrъ Dealвl-Doamneï шi rъmaserъ la Metokв lвï Balan, despre kare maï vorbirъm, пentrв a oспъta. — Oameni intrarъ akolo în birtŭ, че era o kъrчiвmъ întreцinвtъ de вn Jidovŭ.

Ŭnвl dintre чeï че însoцia kompania, zise kъtre вn konfrate.

— Nвmaï пe vîrfвl Чiaxlъвlвï пвtвrъm rъsвfla fъrъ a vedea Jidovï kв okiï; — вite-ï în че пekвrъцenie trъeskŭ шi kъt sînt de barbarï!

În kъrчiвmъ se afla шezъnd пe o lъviчioarъ вn omŭ kв o fisionomie maï mвlt selbatikъ, kв вn пъrŭ lвngŭ lъцosŭ, kв o пъlъrie veke, a le kъriia bordвrï eraŭ пetrekвte kв niшte sforï kare le цinea în sвsŭ, kв вn sвmanŭ rвптŭ пe dînsвl шi aпroaпe fъrъ oпinчï în пiчoare.

— Negreшit, adъogъ чel de sвs, kъ Jidoviï a lъsat пe aчest цereanŭ fъrъ пъlъrie în kaпŭ шi fъrъ oпinчï în пiчoare,.. Rakiвl! blasfematъ bъвtвrъ a rakiвlвï вчide шi tikъloшeшte пe цeranŭ!..

Цereanвl fъkв okiï marï la dînsвl шi пar'kъ ar fi voit a afirma kв вn semnŭ din kaпŭ kъ aшa este.

Цeranвl eшi afarъ lъsъnd пe nвoiï oaспï sъ se oспъteze шi sъ vorbeaskъ че vor voi:..

— Aшï fi bъвt aiчia vin bвnŭ romъneskŭ, kontinвъ aчela, dar prin mъinile Jidovilor, ka kвm ar fi вn blasfemŭ, totвl degenereazъ шi totвl se strikъ, пînъ шi vinвl!..

Kв toate aчestea sъ mergem, zise Fratele-Andreï чelor lalцï kamarazï a ï lвï, kъ вite karъle s'aŭ

denъrtat пrea mѕlt; sъ nѕ maĭ stъm aiчĭ. — Пaris шi Elena пe aшteaптъ la moшie la dînшi.

Eшirъ din birtѕ lѕĭ Bъlan trъsnind шi bѕfnind, fiind neмѕlцъmiцĭ de nekѕrъцenia шi tratarea чe o aflarъ la Jidovѕl orъndarѕ, шi пlekarъ пe sѕb dealѕrĭ ka sъ treakъ frѕmoasa шi lѕnga vale roѕratъ de aпe, пe lîngъ пъdѕrĭ.

La oare kare distanцъ, Fratele-Andreĭ, împreѕnъ kѕ пatrѕ aĭ sъĭ komпanionĭ, fѕrъ sѕrпrinшĭ aѕzind o larmъ шi niшte gemete sпre пartea oпѕsъ a dealѕlъĭ, în marginea kodrѕlѕĭ.

Andreĭ repezi kalѕl într'akolo.

Aчi gъsirъ пe ѕn Jidovѕ înkъirat kѕ sъteanѕl kare fѕsese maĭ 'nainte în kъrчiѕmъ; Jidovѕl însъ era bъtѕt mъrѕ шi mototolit între rikiцĭ, strigъnd kъt пѕtea: talxarii! talxarii! sъriцĭ!..

— Stai, lѕdo, kъ am sъ te ѕчigѕ! Tѕ шi aĭ dat rakiѕ kѕ rъdъчinъ de mъtrъgѕnъ de mъ înebѕnise шi eram sъ mor!.. ziчea sъteanѕl пѕind genѕkiѕl sъѕ чel greѕ пe пeptѕl Jidovѕlѕĭ, kare kѕ o mъnъ цinea пѕnga sa în dreptѕl inimeĭ strînsъ шi kѕ чea-l-altъ oпria kѕцitѕl d'a nѕ fi lovit de цeranѕ.

— Чine e akolo!.. чe este akolo?.. întrebъ Andreĭ kѕ o voчe detѕnъtoare.

Цeranѕl vъzъnd kъ se aпroпie oamenĭ, îшĭ пѕse binishorѕ kѕцitѕl în teakъ, шi Jidovѕl skъпat oare kѕm de sѕb genѕkiѕ lѕĭ, vъzъnd maĭ ales kъ vin чeĭ trekъtorĭ în ajѕtorѕ-ĭ, striga шi maĭ tare kъ are sъ meargъ kѕ el la sѕ-пrefektorѕ шi kъ o sъ se jѕdeчe la kriminalѕ, kъ a voit sъ ĭ rъdiчe viaцa шi sъ'l jefѕiaskъ...

Пlъiaшѕl intimidat oare kѕm de aпroпierea atî-

tor oamenĭ, anskъ de'ĭ maĭ dete sn nsmnŭ în kanŭ, kare fъks ne Jidovŭ sъ strige ші maĭ tare.

— Mъĭ blastamatsle! че ешtĭ ts, tъlxarŭ?... zise tare Паris, kare, aszind larma, se întsrnase, lъsъnd ne soџiea sa în kars ks boiĭ.

— Ns sînt tъlxarŭ, dar voesk a nedensi ne o liftъ snsrkatъ kare m'a jefsit ne mine ші ne fraџĭ d'aĭ meĭ, ші a ssnt sъngele ші m'a fъkst sъ ns maĭ fiŭ omŭ!..

Пaris ks destslъ mirare vъzs în Jidovsl bъtstŭ ne samsarsl sъŭ.

Andreĭ ші maĭ înшirat, ksnoskъ în el ne Avrsmŭ kare la Поiene îшĭ rъsbsnase în kontra lsĭ Teranont.

— Kokoane Паris! eŭ sînt! eŭ sînt Avrsmŭ, nrea ssnsssl dsmitale slsgъ! samsarsl dsmitale! talxarsl ачesta a voit sъ mъ omoare!

Пartikslarsl rъmъsese înmъrmsrit, nrivind kъnd la џeranŭ че se sita ks o kъstъtsrъ ші maĭ înkrsntatъ, ші kъnd la Jidovŭ, чel че se înksrageasе ші nrinsese la limbъ, avъnd sn aerŭ atît de lingsшitorŭ dinaintea lsĭ; dar îшĭ adsse aminte de intriga че o џesssе între el ші femeea sa ks fleaksrĭ ші ks minчisnĭ, ші în lokŭ de a ĭ da drentate ші a'l sssџine, rъsnsnsslsĭ fs:

— Te штiŭ jsnъne kъ eштĭ sn шiretŭ!.. snsne че te adsse n'aiчĭ?..

Avrsmŭ kare ns se aштenta la sn asemenea rъsnsnsŭ din nartea nartikslarslsĭ, nrotektorsl sъŭ de maĭ 'nainte, adъogъ, am nlekat nrin sate sъ adsn чeva marfъ nentrs iarmaroks de la Fъltiчenĭ...

— Da, vine nrin sate la noĭ blastamatsl ачesta

kѕ minчiѕnĭ шi înшelъtoriĭ!.., îl întrerѕnse sъteanѕl kѕ ѕn tonѕ xotъrîtѕ, vrea sъ kѕmпere vite, пeĭ шi lînъ пe nimika; anoĭ îmbie пe oamenĭ kѕ rakiѕ dresѕ de fѕrъ mingile oamenilor! — ѕmblъ tot-d'aѕna kѕ полобочелѕl lîngъ el:..

— Nѕ este adevъrat! nѕ este adevъrat! adъogъ Avrѕmѕ.

— Vedeцĭ шi dѕmneavoastrъ полобочелѕl kare îl sпъrseiѕ eѕ!.. Sпѕne, Iѕdo! nѕ mъ îmbiaĭ пe mine sъ beaѕ шi sъ merg sъ îndemnѕ пe oameni din satѕ?.. adъogъ пlъiaшѕl kъtre Jidovѕ.

— De ѕnde шtiĭ tѕ kъ avea rakiѕ dresѕ? întrebъ пartikѕlarѕl.

— Am bъѕt eѕ, din пъkatele mele, de la dѕmnealѕĭ!.. îl kѕnosk înkъ de kъnd цinea kъrчiѕma de lîngъ Treĭ-sarmale la Iaшĭ. — Kъnd beĭ ѕn пъxarѕ din aчel rakiѕ dresѕ пerzĭ mintea! — înebѕneшte omѕl шi dъ tot чe are пe sѕfletѕl lѕĭ!.. zise цeranѕ.

Andreĭ se ѕitъ lѕngѕ la пartikѕlarѕl, kare în mъnia чe avea пentrѕ Avrѕmѕ, dete drent sъteanѕlѕĭ: — bine aĭ fъkѕt aistѕĭ blastamatѕ! — Îl kѕnosk eѕ пe dînsѕl!

— Kokone Пaris! adъogъ Avrѕmѕ, dѕmneata mъ шtiĭ! — Eѕ sînt negѕцъtorѕ... am fъkѕt negѕstorie kѕ dѕmneata!..

— Da, am fъkѕt negѕцъtorie kъ akѕm e sъ'mĭ vînzъ moшiile kѕ toba, zise пartikѕlarѕl în sine.

Fratele-Andreĭ, ka ѕn adevъrat konstitѕцionalistѕ шi konvenцionalistѕ, lѕъ vorba пѕindѕ-se ka intermediatorѕ între пartizĭ.

— Пrekѕm de a se tolera Jidovilor saѕ orĭ kъrѕia streinѕ în цeara noastrъ de a sъvîrшi nekѕviin-

це ші а abȣza este nedreпtȣ̆, tot asemenea este nedreпtȣ̆ ka fie kare sъ'шĭ fakъ singȣr satisfaчere. — Trebȣesk legile ші esekȣtori lorȣ̆ sъ пȣe пe fie kare omȣ̆ la lokȣl sъȣ̆, пrin îndatoririĭ, ші nȣmaĭ legea sъ пedeпsiaskъ пe чel че se va abate... Jidoviĭ se înavȣцeskȣ̆, rȣinъ пe Romъnĭ ші korȣmпe пe amпloiaцĭ; kȣlпa este a noastrъ! — Пroпrietari se serveskȣ̆ de eĭ sпre a desпoia пe цeranȣ̆ ші le tolereazъ, dъndȣ-le xanȣrĭ ші kъrчiȣme în arendъ, sъ fakъ toate nekȣviinцele ші miшeliile în satele de пe moшiile lorȣ̆... Sъteanȣl este o viktimъ ші n'aflъ de nikъirĭ dreпtate, пentrȣ kъ ші amпloiaцiĭ sînt mitȣiцĭ, sînt korȣmпцĭ пrin bani lorȣ̆. — Пentrȣ kъ Jidovȣl este kъrчiȣmarȣ̆, пъinarȣ̆, mъчelarȣ̆ ші tot komerчiȣl în mъinile lȣĭ naцiȣnea strigъ; — цeranȣl se revoltъ ші în kontra Jidovȣlȣĭ ші'n kontra чelȣĭ че l-a adȣs în tîrgȣrĭ ші în sate ka sъ'l пrade... Trebȣesk dar legĭ kare sъ пrevazъ aчest rъȣ̆ ші sъ'l mъrgineaskъ, ші trebȣesk oamenĭ kare sъ aпliчe legea fъrъ пъrtinire пentrȣ toцĭ. — Alt-minterĭ sîntem în anarшie ші niчĭ de kȣm în пrogresȣl naцiȣneĭ...

Avrȣm, skъпъnd din mъinile înfȣriatȣlȣĭ пlъiaшȣ̆, ar fi rъmas mȣlцъшit de diskȣrsȣ lȣĭ Andreĭ, daka nȣ'l ar fi kȣnoskȣt kъ el întorsese mintea veriшoareĭ sale че îшĭ пъrъsise kredinцa пъrinцilor, пentrȣ a deveni kreшtinъ.

Пartikȣlarȣl nȣ fȣ de lok tȣrbȣrat пentrȣ kъ samsarȣl sъȣ̆ mъnkase trъntealъ de la sъteanȣl mȣnteanȣ̆.

Dar Avrȣmȣ̆ se konsola, înghiцind lakrimile ші mъniea în пeпtȣ lȣĭ, kъ va veni ȣn timпȣ̆ kъnd toцĭ

ачestia vor ajsnge la amanš ші el le va lsa, înпrsmstъndв-ї, o sstъ la sstъ nroчentš....

VII.

Dinaintea ruinelor cetăţii Némţu.

„Nв штiš че поate fi kъ n'aї venit de treї zile la loksl snde te aштeпtam! — Mereš mъ sitam sпre Neamцв, ешiam în lsnkъ ші mъ srkam пe movilъ ka sъ te vъz de deпarte. — Kъmпsl era aшternst ks florї пe snde eraї sъ treчї, vîntsl rъkorea arшiцa zileї ші smbra mesteakъnilor era плinъ de moпte. Mereš пsneam srekea s'asz kъnd veї veni, askšltam ks lsare aminte daka asziam пe чine-va kъntъnd пrin пъdsre, — плesniam mereš din frsnzъ ka sъ 'цї daš semnš, stam simitъ ші inima îmї tremsra de bskserie înkinsindв-mї kъ eraї п'аnroaпe; dar într'o ast-fel de stare kinsitъ, ks mintea tot la tine, aшteпtъndв-te, ші vъzъnd kъ nsmaї viї, înчeпsiš a mъ teme kъ oare n'am fost înшelatъ krezъnd vorbele ші ачele jsrъminte kare mi le fъчeaї?.. Rъsпsnde daka aї ksvinte?.. sпsne че te a onrit ka sъ viї?.. Ax! am плъns krezъnd kъ m'aї amъgitš, krezъnd kъ nв mъ maї isbeшtї!.. Vezї, Grigore, ksm îmї ardš mъinile ші înkolo sînt îngheцatъ ka ksm aшї fi пrinsъ de frigsrї!.. Inima îmї bate tare ші anroaпe kъ nв пot

vorbi, пentrѕ kъ te vъzѕiŏ de odatъ, fъrъ sъ te aшtentŏ!.. —

Aчestea le ziчea Maria lѕĭ Grigore, пe kare din întъmпlare îl întъlneшte la kaпъtѕl пѕnцiĭ, kъnd vrea sъ treakъ aпa чe kѕrge tokmaĭ пe sѕb dealѕl ѕnde e чetatea чea reпѕmitъ.

Grigore rъmъsese mъrmѕrit dinaintea Marii пe kare kъѕta a o reasigѕra, пrin o dѕlчe kъѕtъtѕrъ шi sѕrizъndѕ-ĭ. — De aчi eĭ îndreптъndѕ-se пe пoiana чea verde, sпre iazѕl morilor d'alъtѕrĭ, Grigore zise:

— Nѕ Marioarъ! n'am пѕtѕt sъ viŏ fiind kъ am fost reцinѕt de trebĭ шi kiar akѕm sînt în drѕmŏ de a merge la iarmarokѕ de la Fъltiчenĭ... Reasigѕrъ-te шi fiĭ liniшtitъ! Dar ia sпѕneшĭ, чe întъmпlare fъkѕ sъ ne întъlnimŏ tokmaĭ aiчĭ dinaintea чetъцiĭ lѕĭ Stefan Vodъ? — Ŏnde mergĭ d'aiчĭ?..

— Veniam într'adins sъ te gъsesk, zise Maria, sъ te întъlnesk negreшit пentrѕ kъ trekѕserъ atîtea zile шi пѕmaĭ sosiaĭ... Am пlekat îmпreѕnъ kѕ maiчile чe venirъ пînъ la tîrgŏ шi d'aчi vom merge la monastire, fiind kъ ele aŏ sъ dѕkъ шaiakѕrĭ akolo.— Maiчile rъmaserъ ka sъ tîrgѕiaskъ kъte чe-va din пiaцъ de la Neamцѕ пentrѕ biserikъ.— Dar eŏ te vъzѕiŏ din kaпъtѕl tîrgѕlѕĭ kъ veniaĭ desпre Vînъtorĭ шi цi eшiiŏ înainte!..

— Чe rъŏ îmĭ пare kъ n'o sъ fiŏ шi eŏ la monastire! Чe o sъ fak? komitetѕl m'a însъrчinat kѕ niшte trebĭ, de a merge la Fъltiчenĭ kъ s'a înчeпѕt iarmarokѕl, dar îndatъ чe mъ voiŏ întѕrna, ne vom revedea la Varatekѕ.—

— Mъ amъgeшtĭ înkъ Grigore? O sъ te џiĭ de vorbъ?.. Sъ krezȣ?..

— Îџĭ jȣrȣ Mario kъ nȣ te amъgesk!.. adъogъ Grigore kȣ mȣltъ afektaџie шi întinzъnd mъinile de a o strînge la inima sa.

Maria înџelese din toate aчeste miшkъrĭ kъ el se rъчise de dînsa, шi kъ toate kъte i le ziчea era nȣmaĭ vorbъ sъ fie.

— Aшa mȣltъ skoalъ n'am învъџat ka tine, Grigore, adъogъ Maria kȣ niшte okĭ inȣndaџĭ de lakrime шi k'o inimъ kare abea fiind atinsъ de lȣmina amorȣlȣĭ шi înчepȣse a sȣferi, abea шtiȣ sъ skriȣ шi sъ чitesk пe чeaslovȣ, dar simџ kъ amorȣl este o skoalъ kare îmĭ deskide okiĭ шi mъ faчe sъ шtiȣ mȣlt. — Lȣkrȣrĭ marĭ mъ faчe el ka sъ le înџelegȣ!.. Amorȣl are o пȣtere nesпȣsъ asȣпrъ-mĭ, legъtȣrile lȣĭ sînt ka niшte lanџȣrĭ. — Am пerdȣt paчea шi însȣшĭ mintea de kъnd te am vъzȣt шi de kъnd te am iȣbit. — Nȣmaĭ sînt stъпъnъ пe mine, nȣ пot avea o voinџъ a mea чi nȣmaĭ a amorȣlȣĭ; el mъ lȣmineazъ, el mъ kondȣчe, el îmĭ dominъ simџirea шi nȣmaĭ de voinџa lȣĭ askȣlt!.. Kъnd mъ aflȣ singȣrъ, saȣ împreȣnъ kȣ maĭ mȣlte maiчĭ шi sȣrorĭ, kъnd îmĭ fak rȣgъчiȣnea de searъ шi de dimineaџъ, ax! Dȣmnezeȣle! kъnd mъ aflȣ din 'naintea altarȣlȣĭ sъntȣ, mintea mea rъtъчeшte, kȣgetъrile mele пar'kъ sborȣ! — Askȣltъnd kъntъrile îngereшtĭ, atîtea rȣgъчiȣnĭ înfokate чe se înalџъ împreȣnъ kȣ tъmîia din altarȣ, sȣfletȣl meȣ este miшkat de dînsele aȣzind nȣmaĭ imnȣl iȣbireĭ шi rȣga чea înfokatъ a amorȣlȣĭ!.. Atîta de mȣlt fiind sȣbjȣgatъ! într'ast-fel de stare kъ-

zȣtъ ши nenorочitъ! Grigore, mъ tem kъ într'o zi voiȣ плъnge kȣ amarȣ greшala че am fъkȣt!..

— Eȣ te iȣbesk, Mario, nȣ te am amъgit!..

Sъ lъsъm ȣn momentȣ пe Maria askȣltъnd пe amantȣl eĭ kare se silea a ĭ vorbi în niшte terminĭ kъȣtaцĭ într'adins d'a o konvinge. — În fine eĭ se desпъrцirъ dȣпъ kъte-va momente, ea lȣъndȣ drȣmȣ împreȣnъ kȣ niшte kъlȣgъriцe spre monastirea A-tot-Цiitorȣl (Neamцȣ) ши el dȣkъndȣ-se la iarmarokȣ de la Fъlтiчenĭ. Dar în aчel timпȣ tokmaĭ se afla чineva sȣindȣ se пe potekъ пentrȣ a merge пînъ în kȣlmea mȣntiчelȣlȣĭ la mъreaцa rȣinъ, ши fiind kъ se gъsise пrea aпroaпe la пiчorȣl dealȣlȣĭ, пȣtȣ sъ aȣzъ maĭ toatъ konversaцiea aчestor doĭ. — Aчesta era Fratele-Andreĭ.

Maĭ 'nainte d'a vorbi însъ desпre klasiчitatea frekȣtȣlȣĭ Moldovenilor, imпrimatъ пe mȣri чeĭ înegriцĭ ши akoпeriцĭ kȣ mȣшkiȣ aĭ aчesteĭ чetъцĭ, пe kare Andreĭ voia a o vizita, e de nevoe sъ шtim чine era aчel Grigore ши kare fȣserъ anteчedentele vieцii sale, maĭ 'nainte d'a 'l vedea vorbind kȣ jȣna Maria, пe kare ши însъшĭ ea nȣ le kȣnoшtea...

Sînt maĭ bine de treĭ-zeчĭ de anĭ kъnd ȣn jidovȣ la Iaшĭ se fъkȣ nevъzȣt kȣ o sȣmъ de шease miĭ de galbenĭ asȣпra lȣĭ, ши пînъ astъ-zĭ niчĭ familiea sa, niчĭ kȣnoskȣцi sъĭ nȣ'l maĭ gъsirъ... Iatъ че se ziче kъ s'a întъmпlat kȣ aчel jidovȣ.

Ȣn omȣ de o kondiцie mare kemъ a kasъ la dînsȣl пe jidovȣ ши îĭ zise dakъ îĭ пoate gъsi o sȣmъ ka doȣъ-zeчĭ de miĭ de galbenĭ aȣrȣ, sъ ĭ skimbe kȣ argintȣ. Martȣrȣ la aчeasta era intendantȣl sъȣ чel

че ѕmbla îmbrъkat arnъѕцeшte, fiind-kъ fѕsese volin-tirѕ la Insilantѕ.

Negreшit intendantѕl шi stъпъпѕl fѕѕeserъ înцe-leшĭ între eĭ.

Jidovѕl fiind-kъ era samsarѕ kare se bѕkѕra de kreditѕ mare în пiaцъ, adѕпъ de la bankerĭ пѕmaĭ чeĭ шease miĭ de galbenĭ, kѕ kare se dѕse la kasa ăчe-lѕia, kѕ skoпѕ d'a'ĭ maĭ adѕчe înkъ de doѕъ orĭ atî-ta, dѕпъ че îĭ va skimba пe aчeştĭ dintîĭ. Atîta a fost пentrѕ jidovѕ шi el a disпъrѕt пentrѕ tot-d'aѕna... Se ziчe kъ jidovѕl a fost ѕsgrѕmat de чeĭ doĭ, kre-zъnd kъ el a adѕs deпlin sѕma de doѕъ-zeчĭ de miĭ de galbenĭ. Se ziчe iarъ kъ stъпъпѕl шi intendantѕl чerkarъ mѕltъ remѕшkare de kѕgetѕ kъчĭ sъvîrшise-rъ krima пѕmaĭ пentrѕ чeĭ шease miĭ de galbenĭ, din kare lѕa шi intendantѕl o пarte. Vre o doĭ treĭ цi-ganĭ, sklavĭ пe timпѕrile d'atѕпчĭ, venirъ de rъdikarъ korпѕl viktimeĭ шi'l îngroпarъ tъrziѕ dѕпъ miezѕl noпцiĭ. Пe цiganĭ i a omorît пѕindѕ-ĭ sъ kѕrъцe o пrivatъ la moшie, пe kare îndemъnatekѕl arпъѕtѕ i a îmпѕшkat fъrъ sъ шtie nimenĭ. Nѕ rъmъseserъ dar de kъt doĭ inшĭ karĭ eraѕ fъпtѕitoriĭ aчesteĭ nelegi-ѕirĭ, stъпъпѕl kѕ intendantѕl sъѕ. Akѕm kъѕta sъ пearъ ѕпѕl din doĭ. — Avъnd a se teme tot-d'aѕna ѕпѕ de altѕl, de a пѕ se deskoпeri într'o zi krima sъ-vîrшitъ, se ziчe kъ stъпъпѕl în kѕrъnd s'a skъпat de komпliчele sъѕ, ѕчigъndѕ-l kѕ însѕшĭ mъпa sa, dar пѕ e adevъrat.

Aчela, de mѕltъ remѕшkare, se trъsese în пѕ-stietate пentrѕ a esпia krima ш'a пѕ i se maĭ înfъ-цiшea atîtea fiinцe ѕчise че mereѕ în toate zilele шi 'n toate noпцile îl kinѕia.

Poliцiea 'шi-a fъkst datoriea пe timпsl aчela, шi se ziчe kъ ajsnsese шi пînъ la srekea mъrii sale disпariцisпea jidovslsĭ, dar пs se пstъ afla kriminalsl...

Stъпъпsl sчigaшъ se ziчe kъ tъrziŭ msri de insomпie, пe kare zioa шi пoaпtea kъsta sъ 'l пresmble пiшte kaĭ шi o trъssrъ пe strade ka sъ 'шĭ gъsiaskъ liпiшtea... Kъt despre arпъsts-intendantŭ, dsпъ чe rъmase kъt va timпŭ пe la sixъstrii пeksnoskst шi пeчerчetat de пimeпĭ, s'ar ziчe kъ maĭ tъrziŭ veпise de intrase în obшtea de la monastirea Neamцsl.— Akolo чeĭ чe veпiaŭ пs se пrea чerчeta de sпde sînt шi чiпe sînt, destsl era ka sъ fi avst blagoslovenia ssпeriorslsĭ. Sп frate maĭ mslt în пsmersl чel mare kare se afla akolo, пiчĭ kъ se lsa seama de чiпe-va. Datoriea era пsmaĭ sъ fie îmbrъkat ks o tsпikъ de lînъ пeagrъ шi sъ пoarte o sksfъ asemeпĭ пe kaпŭ, smblъпd smerit ks okiĭ tot-d'asпa în пъmîntŭ, vorbind din пaterikŭ шi dъпd askъltare чelor maĭ marĭ... Ks aчest kiпŭ, dsпъ treчere de kъцi-va anĭ, se ziчe kъ fostsl intendantŭ al boerslsĭ din Iasĭ, devenise monaxsl T... Prin strikta lsĭ пъzire a пostslsĭ, prin asksltare шi mslte îпkiпъчisпĭ ajsпsese a fi пsmit чel maĭ ksviosŭ dintre пъriпцĭ шi a fi чel maĭ isbit al ikonomslsĭ.—

Monastirea Neamцslsĭ sitsatъ пe sп шesŭ mъrginit de mspцĭ, ks o biserikъ чentralъ шi ks alte kъte-va împregisrŭ, ks kiliĭ marĭ de dosъ katsrĭ, ks o ssmъ de magasine de provizisпĭ шi întъritъ aproape ka o чetate, пsmъra п'atsпчĭ maĭ bine de o mie dosъ sste kъlsgъrĭ шi fraцĭ. Venitsl eĭ aпsalŭ treчea de sп milionŭ шi jsmъtate, kare se konssma de ksvioшiĭ пъriпцĭ, fъrъ a da ksiva vre o sokotealъ шi fъrъ a

întregine vre o skoalъ, vre ȣn institȣtȣ de a lȣmina nagiȣnea, — de a edȣka jȣnimea чea linsitъ de mizloaчe!..

Monastirile dar ajȣnseserъ a nȣ maĭ fi ȣn institȣtȣ de bine faчerĭ, de lȣminъ шi de mъngъiere чelor neнoroчiцĭ... Kъlȣgъriĭ, aчeĭ Anostoli, fii biseriчeĭ kreштine, ajȣnseserъ niште tiranĭ krȣzĭ, okȣnagiea lor nrinчinalъ fiind d'a kȣtreera ne moшiĭ, a lȣa imnosite шi a înnovъra ne sъteanȣ, ka nronrietarĭ шi ka arendaшĭ. — Aчestea se vъzȣrъ kȣ o îndoitъ krȣzime шi kȣ o maĭ mare tiranie la monastirile zise înkinate!..

Ikonomȣl dar era omȣ kare nȣtea sъ îmnrȣmȣte ne чeĭ dintîĭ bankerĭ din Iasĭ. Kъt desnre favoritȣl sъȣ, ne kare voia sъ 'l rediчe, nentrȣ ka el sъ rъmîie tot la lokȣl sъȣ, adikъ tot-d'aȣna la ikonomie, s'a aȣzit kъ a keltȣit doȣъ-zeчĭ de miĭ de galbenĭ în timnȣl Prea sъnцitȣlȣĭ Metronolit. — шi maĭ kъ era n'aчi ka monaxȣl T. sъ isbȣteaskъ a se faчe stariцȣ la Neamцȣ, daka nȣ se întъmnla sъ kazъ la o grea boalъ, de kare s'a sfîrшit kinȣindȣ-se foarte greȣ, kъnd 'шi a dat sȣfletȣl.

Aчest omȣ avȣsese ȣn trekȣtȣ nrea vijeliosȣ în jȣneцea sa. El se trъgea dintr'ȣn satȣ de la Banatȣ. — Пъrinцi lȣĭ fȣseserъ de originъ Slavъ, шi el a fost silit de a nъrъsi lokȣl naшteriĭ sale, fiind kъ avȣsese imbeчilitatea sъ silȣiaskъ ne fiika ȣnȣĭ lokȣitorȣ, nentrȣ kare krimъ legile aȣstriaчe nȣ rъmъn indeferente; шi omȣl nostrȣ a skъnat kȣ fȣga trekъnd graniцa în Цeara-Romъniaskъ шi anoĭ în Moldova. De atȣnчĭ ȣmblъnd nrin fel de fel de lokȣrĭ, trekъnd din ȣna în alta, lȣъnd narte la revolȣцiȣnea de la 1821, skъnъnd în Bȣkovina шi întȣrnъndȣ-se

maĭ tъrziȣ la Iașĭ, gъsi пe aчel пroпrietarȣ̆, ȣnde intrъ ka intendantȣ-arпъȣtȣ̆... El пȣ se înȣrase niчĭ odatъ, dar avȣsese ȣn fiȣ̆ kȣ o femeie romъnъ de la Rъdъȣцĭ. — Rekȣnoskȣ legitimъnd пe koпilȣ̆ de al lȣĭ; шi пe kъnd el se aflase mare шi tare în monastire, nȣ linsi de a adȣчe шi пe fiȣl sъȣ̆ пe lîngъ dînsȣl, пe kare îl învъцъ karte шi i asigȣrъ ȣn fondȣ̆. — Aчesta este Grigore, пe kare îl vъzȣrъm vorbind kȣ Mariea...

Grigore trekȣse de treĭ-zeчĭ шi шease de anĭ, dar în aпarinцъ arъta ka de doȣъ-zeчĭ шi пatrȣ. Iniцiat în toate aпȣkъtȣrile шi slъbiчiȣnile чelor de kare fȣsese kreskȣtȣ̆, nȣ se înkina de kъt Zeȣlȣĭ viциȣrilor. Prin rekomandarea tъtъ-ni-sъȣ̆, el maĭ fȣsese într'ȣn rъnd însȣratȣ̆, lȣъnd în kъsъtorie пe fiika ȣnȣĭ negȣцitorȣ̆ onestȣ̆, kare îĭ deskisese ȣn kreditȣ̆ mare шi îl пȣsese în fokцiȣne, dar el sъtȣrъndȣ-se de femeea lȣĭ, o abandonъ, шi se înпъdise kȣ alta, lъȣъnd-o nenoroчitъ...

El era însъ omȣ̆ frȣmosȣ̆, kȣ o fisionomie rъtȣndъ шi kȣ okiĭ albastri. Avȣsese oare kare rȣtinъ de a se introdȣчe п'în soчietate; kȣnoшtea чe-va mȣsikъ, nȣ kъnta rъȣ̆, шi konversaцiea lȣĭ nȣ era liпsitъ; пentrȣ ȣnĭ, deoare kare gȣstȣ̆, kъnd sпȣnea vorbe de rîsȣ̆. — În saloane treчea de ȣn domniшorȣ̆ de sпiritȣ̆, prin monastirĭ era sokotit de ȣn bъrbat desgheцatȣ̆ шi kȣ înaltъ kaпaчitate.... Шi într'ȣn timпȣ̆ kъnd arta пlastografii de diпlome шi de пoliцe era kam înaintatъ, la Iașĭ, se ziчe kъ шi el se deпrinsese kȣ aчeastъ artъ, înkъt imitase aȣtografa tъtъni-sъȣ̆ шi п'a ikonomȣlȣĭ чel чe 'l iȣbea foarte mȣlt, fiind kъ ziчea kъ îl taie kaпȣl la kondeiȣ̆, aчeea чe nȣ

преа штiеа честъ din ѕrmъ, ши i înkredinцase toate trebile че se atingeaѕ de ikonomie ши a le sale партikѕlare; de kare însъ jѕnele kam abѕzase, kъ tokase în kѕrsѕ de kъцi-va anî vre o чinчi-спре-zече miî de galbenî... În timпѕ kът el fѕsese amпloiatѕ, învъцase kъte че-va din legile пъmîntѕlѕî ши maî ales din шiretlikѕrile advokaцilor, ши se rekomanda de advokatѕ în проческе пе kare maî, de mѕlte orî le пierdea.. Пе jidovî îî înшela zioa namezia mare, fiind kъ era maî шiretѕ de kът dъnшi. — Пе lîngъ boerî se arъta slѕgъ преа пlekatъ, ши пе lîngъ femeî mare kѕrtezanѕ. — Înfine omѕl nostrѕ, tinѕ de чiokoiѕ, de kare nѕ e sъrъчie în цerile noastre, пѕtem ziче kъ jѕkъ o oare kare rolъ.. dar în ѕrmъ îî venise ideea sъ пъrъseaskъ lѕmea, sъ se înkizъ în monastire de ѕnde el odatъ eшise; dar nѕ kѕ intenцiѕne de пietate, чi de a ajѕnge într'o zi ikonomѕ ши stariцѕ ши maî tъrziѕ поate la eпiskoпatѕ, прin banî . . . Însъ veni gѕvernѕl kare, î tъie пofta, de a se kъlѕgъri, fiind kъ se lѕъ venitѕrile monastireшtî din mъinile kъlѕgъrilor, ши Grigore nѕmaî vedea mare прokoпsealъ în monastire... Шi fiind kъ el era nѕmaî ѕn rasoforѕ, пѕtъnd sъ iasъ orî kъnd va voi din monastire, aчeasta ши otъrî sъ o fakъ...

Gaшka dar a intrigilor ш'a oпosiцieî чeleî marî în цearъ, че se oпera прin banii de la monastirî, s'a sfîrшitѕ; dar rъmase înkъ sѕvenirѕl aчeleî eпoше, ши maî sînt поate kaпete kare se gъndeskѕ saѕ se lѕптъ ka sъ rъstoarne lѕkrѕrile, sъ se maî întoarne iarъ timпi de maî nainte, kare le venia преа bine la sokotealъ!.. — Intrigî прin ѕrmare maî sînt ши astъzî a le asпiranцilor пentrѕ a domni!..

Dar ka sъ konkidem, vorbind de anteчedentele lȣĭ Grigore, nȣ пȣtem tъчea ш'a nȣ vorbi de oare kare galanterii de kondȣitъ пe la monastirile de пrin пrejiȣrȣ̆ de maiчĭ, ȣnde se пreȣmbla adese orĭ.

Este o пotekъ kare kondȣчe de la monastirea Neamцȣ kъtre Agaпia шi kiar kъtre Varatikȣ̆ чe vin în aпroпiere ȣna de alta, пeste mȣnete, шi kare пotekъ fȣ blasfematъ de пъrintele Metroпolitȣl Beniamin.., Пъrinцiĭ kъlȣgъraшĭ însъ temъndȣ-se doamne пъzeшte d'a merge п'aчea пotekъ, шi mъkar în mezȣl noпцiĭ, eĭ kalkъ kъt пot maĭ п'alъtȣria, шi din aчeasta se ziчe kъ s'ar fi format o dȣпlъ пotekъ în dreaпta шi în stînga чeliĭ afȣrisite... Grigore шi maĭ kȣragiosȣ̆, da d'a dreпtȣl пrin mizlokȣl rîȣrilor de la marginea пъdȣreĭ de stejarĭ, treчea dealȣl d'a kȣrmeziшȣ шi 'шĭ bъtea jokȣ̆ de rîпe шi de kodri întȣnekoшĭ, înkъt în treĭ-zeчĭ de minȣte era în stare sъ se afle de la Neamцȣ la Agaпia, шi 'ntr'o orъ шi чe-va maĭ mȣlt, la Varatekȣ̆...

Osebit d'aчeasta el mergea de mȣlte orĭ dȣminiчile шi sъrbъtorile шi era kȣnoskȣt de toцĭ ka ȣn kalȣ̆ breazȣ̆. Nenoroчita Maria, чe kreskȣse în satȣ̆ lîngъ Varatekȣ̆, 'l a kȣnoskȣt шi înчeпȣse a 'l iȣbi. Din aчea kaȣsъ пartikȣlarȣl чel чe înцelesese пe jȣmъtate skimbarea fiiчeĭ sale, otъrîse a o dȣчe la skitȣl Xangȣl, пrekȣm se шtie, шi maĭ пe ȣrmъ o mȣtъ la Monastirea Varatekȣ, ka sъ înveцe karte шi lȣkrȣ...

Dar Maria nȣ era maĭ mȣlt stъпъnъ пe sine пrekȣm deklarъ ea însъшĭ. Ea iȣbea пe Grigore ka пe чel dintîĭ пe kare imaginaцiea eĭ înfokatъ шi amorȣl i'l înfъцiшase kȣ toate graцiile чe пoate fermeka o

inimъ inoчintъ ka a eĭ. El însъ nu o iubea, шi se gъtea d'a eшi din monastirea Neamцul шi a merge în Bukovina sъ se reînsoare.

Fratele-Andreĭ kare auzise aчea konversaцiune, aflъndu-se, kum maĭ arъtarъm, sub dealŭ, la kapъtul kъrъrueĭ чe konduчe nînъ la чetъцuie, kunoskъnd чine este aчest Grigore, maĭ ales kъ auzise de la чine-va toatъ istoriea netrekutъ ku tatъ-sъŭ шi ku dînsul, шi înцelegъnd nerikolul de kare era ameninцatъ soartea Marii, xotъrî a anunцa ne partikularul nrekum шi ne femeia sa, kъrora le era dator ku o rekunoшчinцъ . . .

Mergъnd dar ne kotiturile dealuluĭ шi kugetъnd kum sъ ia trebile ka sъ skane ne Maria de nenoroчire, fu surnrins arъtъndu-i-se d'odatъ dinaintea okilor sъĭ mъreaцa шi memorabila ruinъ. —

Koloane de neatrъ marĭ akonerite ku earbъ шi ku muшkiŭ staŭ înшirate ka niшte sentinele aшezate de sekolĭ, ne dinaintea kъrora vizitatorul treчe, maĭ 'nainte d'a intra înlъuntru чetъцiĭ.

Gъseшte чine-va în fie-kare nъrtiчikъ a aчestor ruine un subiektŭ d'a studiea klasiчitatea шi eroismul Romъnilor de altъ datъ. — Forterecца e de o mъrime îndestul de însemnatъ, aflъndu-se situatъ ne unul din dealurile de lîngъ oniduł Neamцu, mъrginitъ de rîne шi de nъdurĭ. Are forma de un kuadratŭ lungъreцŭ.— Este vъzutъ foarte de denarte, шi ivirea eĭ înfъцiшazъ чe-va de giganteskŭ. Murĭ eĭ sînt de neatrъ, avъnd o înъlцime de kъцi-va stъnjenĭ шi o grosime anroane de un stъnjenŭ шi jumъtate; dar kare akum sînt ne jumъtate surnaцĭ. Desnъrцiturile din lъuntru-ĭ aratъ lokuinцele чelor kari anъraŭ natriea шi

kari deterъ ѕn bѕnѣ esemnlѕ streinilor neamiчilor џerei, kъnd s'a întъmnlat sъ vie nînъ anroane de norџile sale...

De ne înъlџimea aчestor mѕrĭ, doamna Elena, mama lѕĭ Stefan чel Mare, dѕnъ чe nѕsese de închisese norџile, kъnd sosi fiѕl eĭ însoџit de ѕn mikѣ nѕmъrѣ de oaste, nerzъnd bъtъliea kѕ Tѕrчiĭ, шi чerѕ sъ ĭ deskidъ sъ intre, ĭĭ zise: „Întoarчe-te, fiѕle, adѕnъ ne Romъnĭ, însѕfleџeшte-ĭ de lѕntъ шi skanъ џeara de robie, шi atѕnчĭ veĭ intra în чetate sъ џĭ îmbrъџiшezĭ soџiea шi konilѕl; alt-minterĭ maĭ bine sъ morĭ tѕ kѕ sabiea în mъnъ! — шi daka soartea te va trъda anoĭ шi mama ta însъшĭ stъ gata a mѕri în lѕntъ!..“ Atins nъnъ la sѕfletѣ Stefan Vodъ, de vorbele mameĭ sale, se întѕrnъ kѕ iѕџiala fѕlgerѕlѕĭ ne kъmnѕl lѕnteĭ, шi adѕnъnd ne Romъniĭ kari eraѣ risiniџĭ, reînчenѕrъ bъtъliea шi rъmaserъ învingъtorĭ...

Nѕ nѕџin katъ sъ amintimѣ шi sъ lъѕdъm шi kѕragiѕl, eroismѕl a 19 nlъieшĭ, kari se anъrarъ din aчeastъ чetate, în kontra armateĭ nolone a lѕĭ Ioan Sobieski... Se kѕnoaшte între чele lalte lѕkrѕrĭ naraklisѕl ѕnde mama шi soџiea lѕĭ Stefan veghe шi se rѕgъ dinaintea ikoaneĭ Maiчeĭ Domnѕlѕĭ, ka sъ ajѕte eroѕlѕĭ Moldovenilor d'a învinge ne inemiчĭ...

Чitъm dar aчeste kъte-va strofe, în onoarea mъreџeĭ eroine шi a bravѕreĭ fiѕlѕĭ eĭ:

La ruinele Cetăţii-Némţul.

Aшa dar rѕine sakre! monѕmentѕ voĭ nъstraџĭ
De virtѕtea strъmoшiaskъ a viteazѕlѕĭ bъrbatѣ!

Aчestĭ kodri, aste dealsrĭ, trekъnd anĭ nensmъraцĭ,
Arъta-vor fama 'n kare Moldovenĭ aŭ trismfatŭ,
Пeste xorde de barbarĭ! —
Astъ apъ kare ksrge kristalinъ пe ssb malŭ,
Aste rîпe шi kъmпiea, monastirile în rъndŭ
Se 'nvъlesk d'asreolъ; — sпsn la lsme trismfalŭ
Temпls пatrii kъ fsse!.. maĭ пresss aridikъndŭ
Пe Stefan de Domnii marĭ!..

Al mъrireĭ ш'al virtsteĭ monsmentŭ strъlsчitorŭ!
Aiчĭ mama glorioasъ îndemпъ пe al eĭ fiŭ
Ks пĕ amiksl цeri 'n lsптъ de a fi învingъtorŭ,
Чelor barbarĭ sъ arate kъ Romъnsl este viŭ; —
Шi atsпчĭ azilŭ a ĭ da!..
A lsĭ Stefan bъrbъцie ч'o пerdsse sп minstŭ,
Kъ armata-ĭ sfъrîmatъ rъsпъnditъ шi-цĭ fsgea,
D'a le mameĭ sale vorbe în tot korпs-ĭ s'a пъsksтŭ; —
De trismfŭ, de vitejie ka sп leŭ atsпчĭ msgea
Ш'a sa oaste adsпa!..

Kъ de jeafŭ шi de robie шi de fokŭ, de sъnge msltŭ
Fsmega Moldova toatъ, Maxomet o 'пgeпskia...
De пe temпlsrĭ krsчea frъntъ, — îпlemni kremtins ksltŭ;
Пrin kolibĭ, ka шi'п пalate, пlъпs шi gemъt s'aszia, —
Goaпъ, moarte, lakrimĭ kinŭ!..
Monastirĭ fs пsstiite, se romise orĭ чe rîŭ
De kadavre, de viktime; de bъtrînĭ, de fiiĭ legaцĭ,
Sпъimъntatъ era цeara; — пs rъmase vite, grîŭ,
Toate пradъ se lsarъ, ks femeĭ, koniĭ, bъrbaцĭ,
O пeire пe deпlinŭ...

Пе Stefan, eroȣl falnikȣ, natrȣ-zечї de bъtъlii
Кȣnȣnate че пȣrtase ші trofeȣrї џerї adȣs,
Пentrȣ 'ntîi îl пъrъseште a sa Soarte, bravi fiї
Пentrȣ 'ntîi fȣg kȣ rȣшine, ш'a Moldovi stea anȣs
Sȣbt ȣn чer întȣnekat! —
Къȣtъnd Stefan skъnare în чetatea de пe mȣnџї,
El striga пe a sa maшъ, пe soџiea lȣї kema
Sъ i deskidъ norџї sъ intre, la ȣn lokȣ a fi maї mȣlџї;
Къ e 'nvins ші kъ îl doare o grea nlagъ че nȣrta,
Oastea sa s'a 'шпръштiat!..

Mama sa, Elena Doamna, a zis bravȣlȣї Stefan,
De пe kȣlmea de чetate ȣnde falnik' a stъtȣt:
„Кȣm? tȣ, fiȣle? în lȣntъ nȣmaї eштї viteaz Roman?
Te întorчї kȣ aшa rȣшine ші viktori'aї nerdȣt? —
Voiȣ maї bine 'mort sъ fiї,
De kъt frȣnte rȣшinoasъ prin o fȣgъ sъ arъџї!..
Mergї ш'adȣnъ a ta oaste! ші te 'ntoarnъ triȣmfъnd!..
Skanъ natriea de moarte! skanъ sale ші чetъџї
De пъgъn ші de krȣzime, datoriea ta fъkъnd; —
Nȣ am fiȣ bъtȣt sъ fiї!..“

A sa oaste mȣlt пȣџinъ kъtъ 'n Neamџȣ 'l însoџi,
Romъnaшї tot ȣnȣl ш'ȣnȣl lȣntъtorї de Rъsboenї,
Dȣnъ Domnȣ lor norneште, dȣnъ Domnȣ la naşї iȣџi
Sъ adȣne, sъ întoarne rъsnъndiџiї Moldovenї,
Iarъшї armelȣ a lȣa. —
Sъ se 'nчeanъ iarъшї lȣnta, sъ înчerчe soartea lorȣ
Sъ se batъ vitejeште kȣ чeї Tȣrчї, kȣ чeї Tъtarї,

Цeara, пatriea съ skaпe, — fraцĭ, пъrinцĭ de la omor,
Пe Romъnĭ съ ĭĭ rѣdiчe -- fiind bravĭ, mъreцĭ шi tarĭ
Altъ datъ kȣm era!..

Ka temпesta kъnd tъraште dȣпъ dînsa nȣorĭ de fokȣ,
Ka ȣn trъsnetȣ kare sboarъ шi loveште detȣnъnd;
Ȣn inчendiȣ se lъцeште, devastъnd ȣn mare lokȣ
Шi 'nainte totȣl sȣrпъ, — maĭ kȣ fȣrie kreskъnd,
Moldovenĭ пe Tȣrчĭ kъzȣ. —
Daȣ lovire fȣrioasъ inemikȣlȣĭ пъgъnȣ!..
Цeara, пaцiea triȣmfъ шi 'nkȣnȣnъ пe Stefan!..
Aȣ aflat mormîntȣl iȣte, пe пъmîntȣl чel romъnȣ,
Xordele шi konkerantȣl. — Temerariȣl Sȣltan
Vekea glorie пerdȣ!..

Fratele Andreĭ пreȣmblъndȣ-se de giȣrȣ împregiȣrȣl fortereцeĭ шi ȣrkъndȣ-se пe krestitȣl чel maĭ înalt al mȣrȣlȣĭ, mъsȣrъ kȣ ȣn okiȣ bъgъtor de seamъ шesȣl de пeste dealȣrĭ чe se deпъrteazъ пînъ sȣb mȣnцiĭ Пetreĭ, пrivi пe dinaintea чetъцiĭ lȣnka пe kare este sitȣat satȣl vînъtoriĭ:1) oare kъnd tabъra vînъtorilor lȣĭ Stefan чel Mare... aчea vale roȣratъ de aпele oglinditoare kare kȣrg пe ȣn пrȣntȣ argintiȣ

1) Satȣl Vînъtoriĭ se aflъ пȣцin maĭ în sȣs de rȣinele чetъцiĭ Neamцȣl, între monastirea Neamцȣl шi Tîrgȣl-Neamцȣlȣĭ. Vînъtoriĭ se întinde între dealȣrĭ пe lîngъ aпele Neamцȣ шi Nemцiшorȣ, чel чe kȣrge пe lîngъ dealȣl ȣnde se aflъ rȣinele. — Чea maĭ mare пarte din kataпiteasma шi ikoanele чe eraȣ în пaraklisȣl din чitadelъ, se aflъ akȣm deпȣse în o biserikȣцъ a aчestȣĭ satȣ. —

ші kѕ ѕn шѕrmѕrѕ̆ dѕlче, opidѕl Neamџѕlѕĭ, ѕn orъшelѕ̆ strîns între dealѕrĭ skarпoase ші între aпele kare kѕrgѕ̆ пe lîngъ el. — Se vede ѕn frѕmosѕ̆ edifiчiѕ la kaпъtѕl sъѕ̆ чel din sѕsѕ̆: osпitatѕl zidit kѕ fondѕrĭ de la monastirea *A-tot-џiitorѕl*, пrekѕm ші skoala пѕblikъ de bъeџĭ altъtѕrĭ. — Vъzѕ în faџa aчestѕĭ opidѕ̆ fabrika de postavѕ̆ a ѕnѕĭ onorabilѕ̆ чetъџeanѕ̆ kare în aчeastъ пrivinџъ пѕ пrea este sѕsџinѕtѕ̆ de soчietatea romъnъ, ші maĭ în sѕs e fabrika чea de rakiѕ̆, kare konsѕmъ пe fie чe anѕ̆ kъte-va miĭ de kile de orzѕ̆, grîѕ̆ ші порѕmbѕ̆ пentrѕ a le пrefaче în ѕчigъtoarea bъѕtѕrъ a попѕlѕlѕĭ romъnѕ̆; пe lîngъ kare jidoviĭ se învъrteskѕ̆ vermѕind. — Nѕmъrѕl aчestor fabriче, saѕ̆ dѕпъ idiotismѕl indigenilor nѕmite velniџe, este esorbitantѕ̆ în Moldova. — Totѕ̆ dar чe este vъtъmъtorѕ̆ se sѕsџine în timпi d'akѕm de kъtre пartikѕlarĭ ші de kъtre jidovĭ, dar чeea чe ar fi folositorѕ̆ пentrѕ naџionalitatea romъnъ nѕ пrea atîta... Пerkѕrgъnd чine-va toatъ Moldova, în fie чe distanџъ de o пostie saѕ̆ doѕъ, aflъ kъte o velniџъ de ѕnde rakiѕl kѕrge zioa ші noaпtea, пrekѕm esѕ̆ isvoarele din stъnчĭ. Edifiчiѕl ѕnora din aчeste povarne este aпroaпe de пroпorџiea akademii saѕ̆ a osпitalѕlѕĭ ostъшeskѕ̆ din Bѕkѕrestĭ.

Tristъ komпaraџiѕne fъkъnd чine-va analogie între faпtele ші zelѕl Romъnilor din timпiĭ trekѕџĭ kѕ aчelea a le чelor de astъ-zĭ!.. Bъtrîniĭ eroiĭ, boeriĭ шĭ kiar kъlѕgъriĭ altъ datъ se lѕпtaѕ̆ пentrѕ a sѕsџine ediфiчiѕl naџionalitъџiĭ ші al binelѕĭ komѕnѕ̆, a aпъra џeara de vrъjmaшĭ ші de orĭ чe rъѕ̆, iar чei de akѕm, пrin egoismѕ̆, strikъ пrekъt пot vekile instituџiѕnĭ înlokѕindѕ-le пrin чele kare ѕчide ші des-

moraliseazъ naцiȣnea, пrekȣm e komerчiȣl чe 'l fak jidoviĭ шi пroпrietariĭ kȣ rakiȣ̆... пrefъkъnd dȣminiчele шi sъrbъtorile în пiшte zile de lȣkrȣ, iar sъmbъta, цiпъnd toate tîrgȣrile înkise. —

Andreĭ zъri înkъ odatъ de пe aчea înъlцime monastîrile edifikate de bъtrînii romъnĭ шi dotate kȣ atîtea venitȣrĭ d'a se lъȣda mъrirea lȣĭ Dȣmnezeȣ̆ în trînsele, d'a ȣшȣra, пrekȣm maĭ arъtarъm, sȣferinцa чelor infortȣnaцĭ, шi a цine tare aчeastъ naцiȣne, пroпagъnd шi rъsпъndind din sînȣl lorȣ̆ lȣminĭ шi kȣnoшtinцe пentrȣ пoпȣlȣ̆. — El vъzȣ de akolo foarte klarȣ̆ monastirea Varatekȣl kȣ tȣrnȣrile biseriчilor шi kȣ kȣпola sa de la пoartъ akoperitъ kȣ ferȣ̆ albȣ̆, aчea grъmъdire de kase чe seamъnъ ka ȣn oraшȣ̆; пrivi golȣl mȣntelȣĭ d'alъtȣrĭ, sȣbt a kъrȣia aripъ stъ ȣmbritъ Agapia, iarъшĭ ka ȣn oraшȣ̆, închis de mȣnцĭ, — шi пrekȣm Varatekȣl пoartъ пȣme dȣпъ пosiцiȣnea lokalъ, ar fi пȣtȣt шi Agapia sъ fie пȣmitъ Iernatekȣl; — aшa dar la Agapia atmosfera fiind maĭ tot-d'aȣna reчe шi înfъцiшarea mȣnцilor, a stъnчelor, brazilor akoperiцĭ de o deasъ boare, este asпrъ, întokmaĭ ka timпȣl aпroпierei iernei, шesȣl de la Varatekȣ̆ înfъцiшeazъ în adevъrȣ̆ ȣn temпeramentȣ̆ varatekȣ̆. — Nȣmъrȣl maiчelor la aчeste doȣъ monastirĭ se ȣrkъ пeste ȣna mie.1) Kъt bine ar adȣчe

1) Prin monastirile din Moldova se gъseskȣ̆ o sȣmъ de tinere maiчĭ шi sȣrorĭ, fiiчe de notabilĭ boerĭ, чeĭ чe dintr'ȣn obiчeiȣ̆, saȣ̆ kȣ skoпȣ̆ de ikonomie, d'a nȣ kosta пrea mȣlt пe пъrinцĭ dotarea fetelor, le înkise de mititele пrin aчeste aшezъminte, asigȣrъndȣ-le esistenцa, пrin ȣn mikȣ̆ fondȣ̆ чe le dete... Obiчeiȣl se vede kъ devenise o lege; шi чeea чe fȣ maĭ tritȣ̆ e kъ ȣnele

*

naцiѕneĭ aчeste fiinцe închinate biserichеĭ шi nietъцiĭ, kъnd ele ar deveni instrъktoarele fetelor sъraчe a le nonѕlѕlѕĭ din toatъ цeara, nrin kѕnoшtinцile шi kѕltѕra lorѕ?..

Aшa dar mѕlцъmindѕ-шĭ nrivirea, Fratele-Andreĭ, din somitatea mѕrilor чetъцiĭ, шi inima lѕĭ fiind atinsъ de чele maĭ nobile simцimente, dѕnъ ѕn lѕngѕ stѕdiѕ чe 'l fъkѕse între aчeste rъmъшiцe kolosale, eшi afarъ nentrѕ a nrivi шanцѕl чe e înnregiѕrѕl чetъцiĭ, kare se aflъ ѕmnlѕt de dъrъmъtѕrĭ. — Пe lîngъ шanцѕ, ne nartea esterioarъ, se aflъ o îngrъditѕrъ kѕ gardѕ de nѕele чe okoleшe чetatea de giѕrѕ înnregiѕrѕ. — Snerъm kъ aѕtoritatea în nъrinteaska sa bine voinцъ va îngriji d'a se nъstra aчeste monѕmente kare aratъ în viitorѕ mъrirea шi fama Romъnilor...

Andreĭ întъlni akolo ne ѕn militarѕ чel чe se ѕѕise шi dînsѕl ka amatorѕ d'a vizita ѕrme glorioase strъbѕne; kare, dѕnъ чe dete de kъte-va orĭ okolѕ mъreцelor rѕinĭ, se gъtea d'a se skoborî la vale.

— Bine te gъsesk Jak! чe feriчitъ întъmnlare ka sъ ne întъlnim?.. zise Andreĭ militarѕlѕĭ.

— A! Fratele-Andreĭ! militarѕl skoase o esklamaцie de bѕkѕrie vъzъnd ne Andreĭ kѕ kare se kѕnoшtea de la Iaшĭ, чe bine îmĭ nare! Vino sъ te înbrъцiшez!..

Шi eĭ se lѕarъ în braцe rъniцĭ de bѕkѕrie kъ se întъlnirъ.

fѕrъ în silъ kъlѕgъrite. — Aшa dar notabiliĭ цereĭ sakrifikarъ monastireĭ ne treĭ din чinчi fete, saѕ ne doѕъ din treĭ fete a le lorѕ, snre a mъrita bine ne чele чe soartea le favorisa a rъmъnea în sînѕl nъrinцeskѕ...

— Чe aerŏ mъregȣŏ! чe lȣkrare ingenioasъ înfъȣiшeazъ rȣina aчestei forterețe?.. Este o adevъratъ ikoanъ a bravȣreĭ din țimпi пe kъnd strъmoшi noștri se lȣntaŭ kȣ atîȣĭ inemiчĭ... Чe faчem noĭ astъ-zĭ?.. чe fak Domnitoriĭ шi boeriĭ de akȣm пentrȣ a imortalisa nȣmele lorŏ?..

— Da, fratele meŭ, aчeastъ чetate este ȣn odorŏ пreȣiosŏ пentrȣ istoriea пatriĭ, e ȣn adevъrat monȣmentŏ de bravȣra шi indeпendinȣa naȣionale!..

Пe kъnd eĭ se skoboraŭ de la чetate în vale, Andreĭ întrebъ пe Jak:

— Чe îmпregiȣrare te adȣse, militarȣle, пînъ aiчĭ?..

— Пъrintele meŭ se aflъ bolnavŏ la Iașĭ шi m'a însъrчinat sъ skoȣŏ o mie чinчĭ sȣte galbenĭ kȣ înskris de la... Datornikȣl se gъseшte în monastirea Neamȣȣl, kъtre kare am de a mъ adresa...

Sъ vedem înskrisȣl? adъogъ Andreĭ ka ȣnȣl чe, în kȣrsȣl пrofesiȣneĭ sale de advokatŏ, avȣsese okasiȣne d'a kȣnoaшte bine aчeste afaчerĭ.

Dȣпъ чe se ȣitъ ȣn momentŏ la înskrisŏ, observъndȣ-l kȣ mȣltъ atenȣiȣne, шi maĭ ales пiroпindȣ-шĭ kъȣtъtȣra la sȣbsemnъtȣrъ:

— Sȣbsemnъtȣra nȣ este a пъrintelȣĭ ikonomȣl zise Fratele-Andreĭ, чi este fъkȣtъ de ȣn altȣl...

— Kȣm, este пlastografъ?

— Este kiar skrisoarea lȣĭ Grigore, zise în sine Andreĭ, aпoĭ adresъndȣ-se la militarŏ, s'a maĭ ivit шi alte пoliȣe kare sînt date în kriminalŏ... Aчela kare a fъkȣt astъ sȣbsemnъtȣrъ kontra-fъkȣse пînъ шi пeчetiea stariȣȣlȣĭ.

— Nȣ'mĭ пasъ, ikonomȣl katъ sъ пlъteaskъ baniĭ!

— Щtiĭ kъ s'a lsat averile monastireщtĭ din mъinile kъlsgъrilor tokmaĭ пentrs kъ eĭ risiпeaŭ щi sпekslaŭ aчeste fondsrĭ?

— Aщa dar voiŭ deskoпeri пe tъlxarŭ, щi шnde îl voiŭ gъsi îl voiŭ strъпsnge ks astъ sпadъ, daka ns va nsmъra banii îndatъ.

Atsnчĭ Andreĭ se gîndi щi maĭ mslt la Maria пe kare o vъzsse плъngъnd.

— Ns sînt dosъ ore de kъnd am întъlnit пe datornikul dsmitale mergъnd la iarmaroksl de la Fъltiчenĭ. Пoate aksm va fi aпroaпe sъ ajsngъ.

Îl voiŭ gъsi mъkar щi kъnd ar kъsta sъ s'ask-ssndъ într'o bortъ de щearпe!..

— Bine, adъogъ Fratele-Andreĭ, fiind kъ voesk щi eŭ a vedea aчest mъreц tîrgŭ kare цine aпroaпe o lsnъ щi jsmъtate, чel maĭ faimos din Moldova, te voiŭ însoцi la Fъltiчenĭ.

— La Fъltiчenĭ dar ka sъ ns ne skaпe tъlxarsl, tъlxarsl щi înщelъtorsl!

— La Fъltiчenĭ vom merge! adъogъ Fratele-Andreĭ.

VIII.

Fălticenii.

La oare kare distanцъ de цermiĭ rîslsĭ Moldova, faцъ 'n faцъ ks msnцiĭ de la Baia, пatrs deaлsrĭ îщĭ îmпresnъ kaпetele într'o singsrъ vale, пe lîn-

gъ kare se formeazъ niшte rъskrȣчĭ sînȣase, шi în ȣna din aчele înfȣndъtȣrĭ isvoarele шi aпele strînse de пloĭ formarъ niшte lakȣrĭ saȣ iazȣrĭ, — пe frȣntea ȣnȣĭ din aчeste dealȣrĭ, se aflъ sitȣat reпȣmitȣl Fъltiчenii.

Kȣ o пoпȣlaцie în destȣl de nȣmъroasъ, kȣ maĭ mȣlte strade din kare ȣna пrinчiпalъ este lokȣitъ de maĭ mȣlцĭ пartikȣlarĭ onestĭ, — kȣ kase шi kȣ diferite edifiчe пȣbliчe, kȣ ȣn nȣmъrȣ de biseriчĭ шi altele, пȣ пȣtem ziчe de kъt kъ Fъltiчenii meritъ de a fi vizitaцĭ de чeĭ чe doresk a kȣnoaшte aчeste frȣmoase пъmîntȣrĭ. — La Fъltiчenĭ se gъseшte o inteligiнцъ rekomandabilъ, jȣnĭ kȣltivaцĭ шi femeĭ пlъkȣte! — Kartierele lȣĭ însъ sînt lokȣite de jidovĭ ka шi la Iasĭ, ka la Tîrgȣl-Frȣmosȣ шi la Mixъilenĭ, ȣnde e vatra lorȣ. — Kъte-va sate din пregiȣrȣ, aiчĭ îшĭ vъnd пrodȣktele; шi цeranii iaȣ în skimbȣ obiektele trebȣinчoase de la tîrgȣ, în lokȣl чelor чe adȣk de vînzare, avъnd tot-d'aȣna de a faчe kȣ пoпȣlȣl sȣs deskrisȣ, kare пȣtem ziчe maĭ kъ este în majoritate la nȣmъrȣ.

La estremitatea sa de la Nordȣ se înчeпe intrarea într'ȣn satȣ mare de kъte-va sȣte de familiĭ maĭ mȣlt moшtenĭ, nȣmit Rъdъшenii. — Пoпȣlaцiea aчestȣĭ satȣ, чe e nȣmaĭ Romъnĭ kȣraцĭ, se okȣпъ de kȣltȣra пъmîntȣlȣĭ шi maĭ ales de aчeea a grъdinilor kȣ poame. Merele шi perele чele maĭ bȣne esȣ de akolo. — Rъdъшenii, sitȣaцĭ пe kostiшe, reпresintъ пъdȣrĭ întregĭ de arborĭ frȣktiferĭ; шi satȣl konцinъnd niшte kase maĭ îngrijite, kȣ o biserikъ mъreaцъ în mizlokȣl sъȣ, se aratъ de departe kъlъtori-

lor че vin desпre Bвkovina, întokmaĭ ka вn oraш8 пвo8.

Fъltiчenii, пrekвm arъtarъm, fiind sitвaџĭ între dealвrĭ, пв se vъd8 de kъt kъnd soseшte чine-va de tot апroaпe. În fie че an8 aчi se faчe faimosвl tîrg8 la 20 Iвlie, sъntвl Ilie, kare џine апroaпe шease sъптъmъnĭ. — Moldovenii пвmesk tîrgвl de an8 iarmarok8, kare este analog8 kв Iahr-mark al Nemџilor. —

Iarmarokв dar de la Fъltiчenĭ e чel maĭ renвmit din kъte se fak пe fie че an8 în џearъ.

O sвmъ de negвџitorĭ din toate пъrџile konkвrъ de a 'шĭ desfaче aiчĭ mъrfвrile. Toџĭ пrovinчialii, пroпrietarii sa8 arendaшii, kв aчeastъ okasie, vinde шi kвmпъrъ; шi o mвlџime de komisionarĭ tîrgвesk kiar пentrв strъinъtate fel de fel de пrodвkte din џearъ.

În timпвl iarmarokвlвĭ mвlџimea e aшa de пвmeroasъ înkъt faчe вn чiвdat kontrast8 kв чeea че se aflъ în alџĭ timпĭ. Strada пrinчiпale kъt este de lвngъ пвmaĭ are lok8, mъrginitъ пe de o пarte шi de alta de magasine kв mъrfвrĭ, пe kare, kвm arъtarъm, le vinde maĭ mвlt jidovii. Sпre пartea de la vest8, пe o пoianъ întinsъ, este arangeat tîrgвl kв tot felвl de obiekte de maпвfaktвrъ шi indвstrie, o mвlџime de trъsвrĭ de toate mъrimile шi de toate formele, fel de fel de obiekte de lemпъrie, skîndвrъrie шi lemne de konstrвkџiвnĭ, kaĭ kreskвџĭ bine adвшĭ din Вngaria шi din Bвkovina, — пrekвпeџĭ, kъrчiвmarĭ шi komedienџĭ jвkъtorĭ пe fвnie шi altele. De akolo sпre dreaпta шi kam пe o koastъ foarte largъ este oborвl de vite, adikъ ergheliĭ de kaĭ шi чirezĭ de boĭ

se adsk de vînzare, în întregŭ, saŭ kanete în narte, Aчi crghelegisl înfrînъ arsnkъnd kъ o mare adresъ arkansl чel de nъrŭ de kalŭ ne dsnъ grsmazisl selbateksisĭ ksrsierŭ, kъrsia îĭ onreшte rъssflarea, strîngъnds-l de gîtŭ, шi el tîrъшte dsnъ dînssl, în lsnta шi sbsчismarea lsĭ, o mslцime de indivizĭ karĭ цin de sn kъnъtîiŭ al arkanslsĭ, în kare el este nrins; asemenĭ шi tasrsl robsstŭ шi feroчe, se lsntъ fsriossŭ, arsnkъnd цъrîna în sss ks kornsl шi ks niчoarele, rъgind din toatъ nsterea ka sn leŭ, nentrs libertatea sa. Ksmnъrъtorii se nresmblъ de kolo nînъ kolo шi чearkъ ne animale, iar fii kъmnieĭ, adsшĭ în чirezĭ marĭ, akonerind snaцisl snsĭ întins okolŭ, aшteantъ în arшiцa чea îmnovъrъtoare a zileĭ, ka sъ li se destine nartea шi loksl snde aŭ a merge... La kanъtsl din josŭ al stradeĭ nrinчinale se aflъ densse în kantitъцĭ marĭ neile шi lîna чe se esnorteazъ neste graniцъ. — Arabale jidoveшtĭ marĭ ks kъte natrs kaĭ dsnъ sn saŭ înkarkъ aчeste mъrfsrĭ; xamalii шi lskrъtorii, întokmaĭ ka la sn nortŭ de mare, smnle la saчĭ ks lînъ шi'ĭ leagъ ks fringhiĭ în krsчiшĭ. —

O nesnssъ aktivitate domneшte nretstindenĭ. o mare ferbere e în tot loksl: — mslцimea oamenilor se aseamъnъ ks eшirea snsĭ fsrnikarŭ чe akonerъ nъmîntsl — шi de mslцimea karelor de transnortsrĭ sn nsorŭ se rъdikъ de nslbere kare akonerъ tot oraшsl шi marginile lsĭ.

În aчest timns fie чe kasъ nartikslarъ, fie чe kъmъrsцъ de la xansrĭ se închiriazъ ne sn nreцiŭ esorbitantŭ. — Kъt desnre jidovĭ sne orĭ se mslцъmeskŭ a eшi din kъssцele lorŭ шi a rъmъnea ks femeĭ, ks koniĭ ssb чerŭ, nsmaĭ ka sъ ia kirie ne dîn-

sele. Fie че вnghiš, fie че gangš de vre o kasъ saš de nrъvъlie devine вn magasinš de mъrfвrĭ de la Linska шi вne orĭ kiar de la Пaris. Se ziче kъ daraverea че se faче în kвrsвl aчestвĭ tîrgš se noate so koti de kъte-va milioane. Fel de fel de kontrakte, fel de fel de skimbвrĭ se netrek aчi în timnвl iarmarokвlвĭ; iar samвarii шi kъmбtarii roieskš ka din nъmîntš шi вmblъ mereš kъвtъnd intokmaĭ ka niшte konoĭ ne oameni lorš d'afaчerĭ. — Toate monastirile din nregiвrš шi toatъ ц̦eara ka sъ ziчem aшa, tîrgвeшte d'aчi kъte le sînt de linsъ. De nrin Rosia, de nrin Germania шi din toatъ Пolonia Aвstriakъ se gъseskš negoц̦itorĭ de tot kinвl шi de tot felвl шi nînъ шi femeĭ... —

Într'вna din magasinele nieц̦iĭ, la шeante ore de dimineaц̦ъ, nînъ înkъ nв 'nчenвse ferberea în tîrgš шi aerвl era че-va maĭ kвratš, вn jidovš îшĭ fъчea rвgъчiвnea kв nъnza ne kanš, dвnъ obiчeiš... În mizlokвl magasinвlвĭ se afla aшezat вn skriitoriš kв niшte kondikвц̦e, xъrtie de skrisš, kъlimъrĭ шi kвm nenile de drъmвit galbenĭ. — În nartea din fвndš era aшezatъ lîngъ nъrete o kasetъ de ferš kв чinчĭ înkвietorĭ, nrea bine zъvorite, ne kare nвmaĭ mъna nronrietarвlвĭ eĭ le nвtea deskide kв o singвrъ keie че o ц̦inea tot-d'aвna legatъ de o kвrea шi nвsъ în sînв ĭ. — În nartea desnre вшъ шi în drentвl ferestrelor era nвsъ o laviц̦ъ, saš alt-fel sъ ĭ ziчem o kananea de lemnš de bradš, ne kare шъdea vizitatorii sъĭ, saš samsariĭ kari nв înчetaš de dimineaц̦ъ de kвm se fъчea zioъ шi nînъ seara d'a intra ш'a eшi, fъkъnd tot-d'aвna larmъ nrin vorba lor чea asnrъ шi sgomotoasъ... Пeste drвmš era o kofetъrie kв maĭ

mѕlte bъnчї la faцъ, пe kare se reпaѕѕa oameni de bѕnъ kondiцie шi kiar femeї kѕm se kade, чe veniaѕ dimineaцa a lѕa dѕlчeцѕrї saѕ пe sѕb searъ пentrѕ îngheцatъ. Aчeastъ kofetъrie era пѕmaї bine aшezatъ în faцa bankerѕlѕї sѕs arъtatѕ, saѕ ka kѕm jidovѕl kъѕtase într'adins ѕn magasinѕ în faцa kofetarѕlѕї, пentrѕ ka sъ пoatъ пrivi din biѕroѕl sъѕ пe toцї a-rendaшiї, пe toцї пroпrietariї, пe toцї kartoforiї шi пe toate femeile чe frekantaѕ kofetъriea; шi kѕ aчest kiпѕ zarafѕl пѕtea stѕdiea чine este în liпsъ de baпї, чine avea nevoe d'a se îmпrѕmѕta, saѕ maї bine, el пîndea de akolo ka ѕn dixorѕ viktimile sale, saѕ ka ѕn пъiajenѕ чe înkѕrkъ în iцele sale пrъzї пe kare le sѕge пînъ la mъdѕxъ. Jidovѕl dar чe nѕ sfîrшise d'a se înkina, шi kare din пrea mѕlta sa aпlekare la treabъ, reчitia пsalmiї fъrъ a înцelege nimikѕ din чeea чe чitia, saѕ чitia sъ zikъ пѕmaї kъ чiteшte, iar mintea îї ѕmbla rъtъчind, era Avrѕm пe kare îl kѕnoaшteцї kъ пъцise kam mѕlte шi avea mѕlte fo-kѕrї пe inima lѕї. El aшteпta maї mѕlt de kъt si-gѕrѕ kъ era sъ vie timпѕl ka sъ пoatъ rъsѕfla, adikъ sъ vazъ пe toцї inemiчi lѕї îngenѕkiaцї dinainte-ї... Aшa dar dѕпъ чe se înkinъ maї bine de o jѕmъtate orъ, пlekъnd mereѕ kѕ kaпѕl în josѕ шi în sѕsѕ, пî-пъ vъzѕse kъ înчeпѕse a miшka oameni пe stradъ, desleгъ biniшorѕ kornѕl, în kare stъ koпrinse чele ze-чe пorѕnчї, din frѕnte, îl sъrѕtъ. шi'шї lъsъ de пe dînsѕl aчea пrostire пe kare, împreѕпъ kѕ o karte mare, le înfъшѕrъ шi le пѕse la o пarte.

El însъ era de tot aшeцitѕ de пrea mѕlte trebї din zioa trekѕtъ, шi ka sъ se maї пoatъ rъkori skoa-se din пozonarѕl de lîngъ sînѕ-ї keia чea legatъ kѕ

kʂrea, kъʂtъ kʂmпenile kʂ kare îшĭ пetreчea ʂneorĭ drъшʂind galbeniĭ; пe kare daka gъsia vre ʂnʂl greŭ, îl fъчea sъ fie maĭ ʂшorŭ tъindʂ-l пʂцiн пe deшъrginĭ saŭ bъgъndʂ-l în aпъ tare, — шi deskise, oare kʂш maĭ rîzъndʂ-ĭ bʂza шi okiĭ, kaseta a le kъriia zъvoare trosnirъ de maĭ mʂlte orĭ. Într'însa se afla kʂtiĭ пline kʂ galbenĭ шi altъ monetъ. — Sʂnetʂl aчestʂĭ aʂrŭ, kъnd îl vîntʂra de пlъчere kъte odatъ пъrea kъ ĭ adʂчea viaцъ . . . Nʂ пe îndoim kъ пoate se vor fi gъsind din skoborîtoriĭ пatriarxʂlʂĭ Avram oamenĭ чe nʂ sînt atît de mʂlt înkinaцĭ aʂrʂlʂĭ, шi kare пoate пrofeseazъ чele maĭ ʂmaпe simцimente în afaчerĭ kʂ lʂmea, dar ʂnʂl ka aчela n'are niчĭ ka kʂm asemъnare kʂ zarafʂl nostrʂ Avrʂm! . . Osebit înkъ skriпtʂrile ordonъ sъ ʂraskъ чine-va пe inemiчĭ, шi kiar este o virtʂte din пartea aчelʂia чe se va lʂпta în kontra-le шi îĭ va ʂчide; n'aчestĭ inemiчĭ aĭ lʂĭ Israel skriпtʂrile îĭ nʂmeшte *goi*. Avrʂm чel чe din ignoranцъ, kredea kъ tot чela чe nʂ nʂmeшte пe Dʂmnezeŭ Exova, este goi, ʂitase kъ goi va sъ zikъ inemiчi пatrii; — el se deпrinsese a blasfema totd'aʂпa пe goi, шi din aчeastъ deпrindere, fiind шi kam din пatʂrъ nekъjiчosŭ, ar fi ʂrmat a îndeпlini litera skriпtʂrilor în kontra tʂtʂlor чelor kare îl nekъjia saŭ îl desпreцʂia . . . Dar fiind kъ nʂ se пrea simцia atîta în пʂtere, пrobъ de aчeasta a fost întъmпlarea de la Пoiene, el fъkʂ jʂrъmîntŭ sъ nʂ maĭ цie пe viitorŭ nimʂlʂĭ resbelŭ kʂ пʂmniĭ, чi nʂmaĭ în interesŭ, dъnd niшte lovitʂrĭ mortale inemiчilor sъĭ... Aшa dar el deskizъnd kasa чea de ferŭ kʂ banĭ, i se пъrea kъ aʂde kъntekʂl triʂmfʂlʂĭ; sʂnetʂl zъvoarelor îl semъna kʂ trъmbiцa de resbelŭ; la lʂчirea aʂ-

rȣlȣĭ i se пъrea kъ vede strъlȣчind kъsчĭ, skȣtȣrĭ шi lъnчile ȣneĭ armate чe sta gata de a fi la ordinile sale; шi samsarii чe mereȣ veniaȣ шi eшiaȣ ĭĭ semъna ka niшte ofiџerĭ чe trebȣeaȣ sъ kondȣkъ aчele legioane de imnerialĭ, rȣble шi dȣkaџĭ aȣstriaчeшtĭ...

Tokmaĭ în aчel momentȣ treчea пe stradъ Andreĭ шi jȣna sa konsoarte, împreȣnъ kȣ partikȣlarȣl Paris, naшȣ lorȣ.

Avrȣm îшĭ rъdikъ okiĭ sъ vadъ пe fereastrъ чine sînt aчeĭ din stradъ.

El rъmase ka kȣm i ar fi dat чine-va tȣtȣnȣ пe la nasȣ, saȣ ka kȣm înlemnise kȣ mъna пe kaпakȣl kasetei чe era jȣmъtate deskisъ, шi kȣ okiĭ џintiџĭ la drȣmȣ vъzъnd пe Lina alъtȣrĭ kȣ Andreĭ шi пe partikȣlarȣl, пe kare îl ȣra de moarte, de kъnd kȣ istoriea пlъiaшȣlȣĭ de la Metokȣ lȣĭ Balan...

— Xaĭ! blestemaџĭ sъ fiiџĭ voĭ шi fii vostri!.. mȣrmȣrъ între dinџĭ jidovȣl mъniosȣ, vъzъnd пe varъ-sa konvertitъ în kreшtinъ шi пe toџĭ чeĭ d'alъtȣrĭ kȣ dînsa. —

Eĭ se пȣseserъ sъ шadъ пe bъnчĭ dinaintea kofetъrii, iar Avrȣm îшĭ întoarse okiĭ sъ nȣ ĭ maĭ vadъ. — Dar el lъsъnd okiĭ пe aȣrȣl чe sta grъmъditȣ în niшte kȣtiĭ de ferȣ, fisionomiea lȣĭ lȣъ ȣn aerȣ sпъimъntъtorȣ; îшĭ џinea пȣmniĭ înkrȣntaџĭ d'asȣпra kasetei, grinџa kȣ dinџiĭ шi se fъkȣse пalidȣ ka kreta, шi din kъnd în kъnd dъnd într'o parte шi 'n alta monetele, пe kare le vîntȣra, ȣrma blastemȣl sъȣ kȣ maĭ mare fokȣ;

— A! prin aчest aȣrȣ proprietarȣl va ajȣnge a se tîrî dinainte-mĭ ka ȣn sklavȣ!.. prin aчest aȣrȣ

tot-d'aȣna drentatea o voiȣ avea eȣ!.. nrin aчest aȣrȣ kȣmnъrȣ ne Dȣmnezeȣ ши ne sъnщi lȣi!.. Îmĭ voiȣ rъsbȣna dar în kontra inemiчilor meĭ kъt îmĭ va nlъчea, nrin aȣrȣl aчesta!.. Rîdeщĭ voĭ ши mъ batjokoriщĭ kъt veщĭ vrea, ziчeщi-mĭ jidove, tъrtan ши kъte altele, dar eȣ vъ voiȣ strivi kȣ nȣterea aȣrȣlȣĭ, vъ voiȣ fereka în ниште lanщȣrĭ din kare nȣ veщĭ maĭ nȣtea еши; vъ voiȣ domni eȣ într'o zi nentrȣ kъ voĭ sînteщĭ miшeĭ, fanfaronĭ ши korȣmnщĭ!.. Rîdeщĭ voĭ ши vъ bȣkȣraщĭ astъ-zĭ, nentrȣ kъ eȣ voiȣ rîde mъine de slъbiчiȣnea ши de kъderea voastrъ!.. Vъ maĭ zik nentrȣ a treia oarъ: sъ fiщĭ blastemaщĭ!..

Шi nînъ a nȣ sfîrши el aчest blasfemȣ, aȣzind la snatele lȣĭ deskizъndȣ-se ȣша, lъsъ renede în josȣ kanakȣl kasetеĭ kȣ banii ши se întoarse. — El îndatъ înghiщi în nentȣl sъȣ fȣriea ши veninȣl de kare era aurins, ши se arъtъ liniштitȣ lȣъnd oare kȣm ȣn aerȣ veselȣ ши kȣrtenitor.

Aчeastъ metamorfosъ se trekȣ ka ȣn fȣlgerȣ în okiĭ ши în fisionomiea lȣĭ.

Чel kare intrъ ne ȣшъ era Grigore kare maĭ venise în zioa чeelaltъ de vre o doȣъ orĭ la dînsȣl. — Dete bȣnъ dimineaщa intrъnd ши zarafȣl îĭ mȣlщъmi sȣrizъndȣ-ĭ. Grigore skoase dintr'ȣn nortofoliȣ mikȣ doȣъ noliщe, ȣna de o mie чinчĭ sȣte galbenĭ, alta de o mie ne kare le înfъщiшъ lȣĭ Avrȣm, nronȣindȣ-ĭ a i le vinde kȣ ȣn mare rabatȣ; — Sînt de la o nersoanъ kȣnoskȣtъ ши nrea sigȣrъ, adъogъ el.

Avrȣm aȣzind de nȣmele чelȣĭ ne kare nrivea noliщile le чerȣ sъ se ȣite la ele.

Grigore i le 'ntinse.

Avrѕm le observъ bine шi ѕѕrise din adъnkѕl inimeĭ sale, vъzъnd kъ e ѕѕbѕeшnъtѕra пartikѕlarѕlѕĭ Пaris.

— Bine, adъogъ el, kъt îmĭ laшĭ la ѕѕtъ?

— Fie чinчĭ-ѕпre-zeчe, orĭ doѕъ-zeчĭ, rъѕпѕnse înfъпiшъtorѕl kѕ пoliцile.

— Шease-zeчĭ rъѕпѕnse zarafѕl, шi ѕъ пriimeшtĭ bani în irmilikĭ.

— A! nѕ se пoate, jѕпъne! frigĭ lѕmina dѕmneata!..

— Xaĭ! fie чinчĭ zeчĭ, шi iaĭ baniĭ jѕmъtate aѕrѕ!

— Штiĭ чe, jѕпъле, doѕъ-zeчĭ шi пatrѕ fie? шi daka aĭ чeva banknote kъ îmĭ trebѕesk пentrѕ Aѕstriea.

— Чinчĭ fiorinĭ шi чinчĭ-zeчĭ de kreiцarĭ galbenѕ ieĭ?

— Ba nѕ, adъogъ чestъlaltѕ, galbenѕl are шease fiorinĭ...

— Kъnd kѕmпerĭ marfъ, — пofteшtĭ rakiѕ?.. alt-fel шi eѕ trebѕe ѕъ kiшligѕ...

Fiind kъ negoцѕl пrinчiпal al lѕĭ Avrѕm fѕsese шi era kъrчiѕmъritѕl, îl lѕъ gѕra пe dinainte kѕ vorba de rakiѕ...

Пrin ѕrmare oameni nostri tokmirъ, vorbirъ пînъ fъkѕserъ ѕпѕme la gѕrъ, înkъt Grigore de ѕrît se lъѕъ dѕпъ zisa zarafѕlѕĭ.

Avrѕm se maĭ gîndi ѕъ i skazъ шi dintr'atîta, înчeпѕ a пѕne înainte nevoĭ шi пrъпъstiĭ, kъ e krizъ kѕm n'a maĭ fost niчĭ odatъ de banĭ шi altele mѕlte, шi kъ 'шĭ a lѕat de seamъ...

Grigore asemenea, ѕпѕind kъ este înkѕrkat kѕ

negoцiŭ, kъ iĭ trebѕe banii пentrѕ ѕn kazŭ пrea delikat, îl îtrebъ: че daĭ dѕmпoata, jѕпъne?

Avrѕm zise kъ el dъ treĭ ѕѕte galbenĭ пe amъndoѕъ пoliцile.

Deterъ în чele din ѕrmъ mъna шi Grigore îшĭ rъdikъ banii пredъnd пoliцele чe eraŭ kѕ пѕme deskisŭ, шi eшi din magasinѕl lѕĭ Avrѕm.

De шi jidovѕl tremѕra пѕmъrъnd banii, dar se konsola kъ are o armъ la mъna sa kѕ kare sъ 'шĭ rъsbѕne în kontra пartikѕlarѕlѕĭ, kъrѕia avea de gîndŭ sъ ĭ skoaцъ шi mъselele, kъnd se va îmпlini termenѕl пînъ la kare maĭ era пѕmaĭ чinчĭ zile.

Пartikѕlarѕl dѕпъ чe se desпъrцise de Andreĭ шi de Lina, пlekъ п'în пiaцъ, într'o kabrioletъ kare venise de 'l lѕase de la kofetъrie, sъ meargъ la vre ѕn bankerŭ sъ gъsiaskъ doѕъ ѕѕte de galbenĭ ka sъ ia o пъreke de armъsarĭ чe iĭ vъzѕse шi kare i a fost пlъkѕt пrea mѕlt. Andreĭ voise sъ ĭ vorbeaskъ în oare kare пrivinцъ de soartea Marii, dar aчeasta fiind ѕn чe пrea delikat, пѕ o пѕtea faчe de faцъ kѕ Lina. — Eĭ îшĭ ziserъ sъ se întîlneaskъ maĭ tъrziŭ.

Пartikѕlarѕl iĭ пromise kъ îl aшteaпtъ ѕnde se vъnd kaiĭ.

Înkъ пe la orele ѕnѕ шi jѕmъtate, пartikѕlarѕl se afla dinaintea grajdѕrilor saŭ a balaganelor de skъndѕrĭ, ѕnde o sѕmъ de kaĭ, de toate soiѕrile, frѕmoшĭ la пъrŭ шi de deosebite mъrimĭ, se aflaŭ esпѕшĭ la vederea amatorilor.

Пaris se afla vorbind kѕ ѕnѕl din aчeĭ geambaшĭ negѕцitorĭ de kaĭ, чel чe sta kѕ kъчiѕla în mъпъ dinaintea lѕĭ шi пѕ 'l maĭ slъbea la fie чe vorbъ пѕmindѕ-l Eucr excellenz, ekselenцie шi mъ-

riea ta!.. Vorba lor era desnre soiѕl kailor, kare че kalitate ші kъџї anї avea, — че пreџŏ are kѕtare ші kѕtare пъreke, пі' аша el nѕ învеta d'a vizita de kolo nînъ kolo aчeste grajdѕrї imnrovizate.

În aчest timnŏ trekѕ Avrѕm п'akolo. El avea ѕn aerŏ ka kѕm mъnkase trînteаlъ. — Пartikѕlarѕl însъ îndatъ че îl vъzѕ, îl onri în lokŏ sъ 'ї nronѕe de sѕma de kare avea nevoe.

Iatъ че se întъmnlase kѕ Avrѕm maї 'nainte kѕ kъte-va momente.

Dѕnъ че el nlъti noliџile ne kare le a fost kѕmnъrat, îї veni sъ iasъ п' în tîrgŏ ka sъ vazъ kѕm mergea vînzarea vitelor.

Sosind la oborŏ, dete de Bѕxѕr aчel kъrъtorŏ de anъ al lѕї Амer de la Iasї, чel че akѕm se fъkѕse negѕџъtor de kaї. — Se vede kъ Амer lѕase de la vre ѕn kreditorŏ aчestї kaї, ші ka sъ ajѕte ne vekiѕl sъŏ kъrъtorŏ de anъ, îl trimise la iarmarokŏ. El adѕsese de vînzare o jѕmъtate erghelie. Пrotoiereѕl lokalŏ, avъnd linsъ de o пъreke de telegarї tinerї, înчenѕse tokmeala nentrѕ o пъreke kare se gъsia în ergheliea nѕmitѕlѕї negѕџъtorŏ Bѕxѕr.

Пe kъnd, dѕnъ obiчeiѕ, tîrgѕl se fъчea kѕ vorbe ші kѕ ширete mъrgъrite, nrotoiereѕl anѕkъ de dete treї-zeчї de galbenї ne пъrekea kare îї konvenia.

Bѕxѕr îї lъsase kaiї kѕ treї-zeчї ші чinчї. Avrѕm dete neste dînші fъkъnd tokmeala, — ші kѕ aerѕl ѕnѕї negѕџъtorŏ чinstit, înчenѕ el a'ї învoi.

Zise de vre o чinчї-snre-zeче orї zъŏ nreleџea lѕї kъ aчestї kaї sînt eftinї ші kъ sînt înfrikoшeaџї de bѕnї...

Пъrintele nrotoiereв se цinea la nreцiвl kare îĭ didese. — Jidovвl îĭ maĭ lъsase вn galbenв̆.

Avrвm îшĭ sвmese mъinile nînъ la kote шi înчепв sъ цie o nredikъ nrotoiereвlвĭ, sъ nв se skвmneaskъ, sъ ia kaiĭ negreшit kв nreцвl kв kare îĭ lasъ negвstorвl, kъ nв gъseшte alцi aшa bвni шi kв aseшenea nreцiв̆...

Însfîrшit dвnъ o vorbъ lвngъ, dвnъ че se lвarъ de kъte-va orĭ de шъnъ шi iarъ se lъsarъ, se fъkв tîrgвl ne treĭ-zeчĭ шi doĭ шi jвшъtate dвkaцĭ.

Ȣn kalв̆ se afla nrins шi era legatв̆ de вn kъnъstrв. Чelъlalt era în erghelie шi nъrea a fi maĭ selbatekв̆.

Dвnъ tokшealъ, nriiшind шi arvвnъ de la kвшnъrъtorв̆, Bвxвr zise erghelegiвlвĭ sъ arвnче arkanвl. Avrвm nвшaĭ înчeta d'a lъвda gвstвl nrotoiereвlвĭ шi kalitatea чea bвnъ a kailor.

Erghelegiвl kare вmbla kъlare ne вn kъlвшelв̆, kв o швlцime de kojoaчe шi цoale ne sninare-ĭ, înчепв a strъnge arkanвl învîrtindв'l ka niшte kolaчe ne dвnъ шъinĭ, шi arвnkъndв'l kв швltъ adresъ, sbвrъ în sвsв̆ шi se forшъ într'вn okiв̆ шare d'asвnra kailor че fвgeaв̆ sneriaцĭ în toate direnцiile, dar kъnd kъzв josв̆ kъzв tokшaĭ ne dвnъ gîtвl aчelвia ne kare voiaв̆ a 'l nrinde. Animalвl se lвnta kв o nвtere giganteskъ. — Era în stare sъ tîraskъ kв dînsвl tot iarшarokвl Fъltiчenilor. Erghelegiвl sъri jos de ne kalв̆ цiind bine ne dвnъ шizlokвl sъв̆ kъnъtîiвl arkanвlвĭ, шi toцĭ чeĭ de nrin nregiвrв̆ nвseserъ îndatъ шъinile sъ цie de arkanв̆. Dar din greшealъ erghelegiвl skъnъnd arkanвl din шъinĭ шi kalвl fвgind, robвstв̆ tare, arвnkъnd шereв̆ kв niчoarele dinanoĭ,

шi џinъnd ka вn konilă, fiind nrins de gîtă, шi kв kъt el trъgea, kв kъt se lвnta sъ skane, kв atîta maĭ mвlt okiвl fringhieĭ чeleĭ groase îl strъngea de gîtă шi 'ĭ onrea rъsвflarea, Avrвm ka sъ ajвte konfratelвĭ sъŭ, nentrв kare vorbise kъt i se вskase gîtlejвl, avв nenorочirea sъ rъmîe singвrŭ, шi fв tîrîtŭ nrin sniniĭ, џiind singвrŭ arkanвl ne brîвчi; de kare fв tъvъlit n'în nвlberc, kвm ar tъvъli чine-va вn nemte n'în fъinъ, înkъt nantalonii ĭ se sfъшiase de tot ne la genвke шi ne dinanoĭ... Aчeastъ вчenъ fъkв ne toџĭ sъ rîzъ, ne erghelegiŭ, ne nrotoiereŭ шi toџĭ kъџĭ se aflaŭ înnregiвrŭ, nentrв kare Avrвm se вsnъrase fokŭ. — Пînъ sъ alerge erghelegiвl sъ anвчe ne kalŭ de okĭ шi de koamъ, Avrвm o nъџi kъt de bвnъ înkъt dete Diavolвlвĭ ne Bвxвr kъrъtorвl de anъ, atвnчĭ negвџitorŭ, kв toџĭ kai lвĭ шi kв toatъ negвstoriea-ĭ, dimnreвnъ kв toџĭ чeĭ чe rîdeaŭ...

Skвlъndв-se Avrвm din џъrînъ ka vaĭ de el, în rîsвl чelor dinnregiвrŭ шi în kilomanele koniilor, kъвtъ sъ 'шĭ învъleaskъ sîъbiчiвnea; kъчĭ, kв resnektŭ, nъdragi îĭ era rвnџĭ de tot... шi nвind mъna la kanŭ vъzв kъ nъlъriea kв tikiea sa din krestetŭ nв este. — Kъчiвla i se dвчea învîrtindвse ne koastъ la vale. Dete dosв iвte ka sъ o nrindъ. — Kъtъ nenorочire însъ nentrв jвnele nostrв zarafŭ kъчĭ ne kъnd вmbla ka вn nebвnŭ, kв kanвl rasŭ ridike, kв nerчiвni tъvъliџĭ n'în nвlbere шi kв nъdragi sfîшieџĭ, alergъnd sъ nrindъ kъчiвla kв tikiea-ĭ, se întъlni kв tъnъra Leiba шi kв tatъl eĭ, ne kare el o чerвse în kъsъtorie.

Imnresiвnea чe el fъkв, în asъ stare, jвneĭ Israilite fв grozavъ. Ea se fъkв roшie în kъt narkъ i se anrindea obraziĭ. Sniritвl jвnelor Israilite de la

*